Ժ. ՏԱՐԻ 2800 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 27 ՄԱՐԵՐԻ 4385 3 ՅՈՒՆԻՍ 1893 1 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1310 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. [illegible]		Ֆ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2/14 ՅՈՒՆԻՍ 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ քաղաքական ուղղութիւնն օրուան գլխաւոր խնդիրն է եւրոպեան մամլոյն մէջ։ Քալնոքի կոմսին ճառերն եւ անոնց Գերմանիոյ մէջ մի կողմէ, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ միւս կողմէ ըրած տպաւորութիւնք ծանօթ են մեր ընթերցողաց։ Գերման մամուլը պանծամեցաւ թէ Աւստրիա-Հունգարիա կը պաղի Երրեակ Նիզակակցութենէն եւ Ռուսիոյ կը յարի։ Քալնոքի բացատրութիւններ տուաւ։ Եզրակացութիւնն այս է որ Աւստրիա չուզեր գերման քաղաքականութեան հետեւակ մ'ըլլալ պարզապէս, այլ՝ հաւատարիմ մնալով հանդերձ Երրեակ Նիզակակցութեան՝ անկախ միջոցով կը խորհի իր շահեր, եւ իր արեւելեան մեծ դրացւոյն հետ բարւոք յարաբերութիւններ մշակելու հոգ կը տանի։ Այս առթիւ կը յայտարարէ թէ Ռուսիոյ դիտաւորութիւնք խաղաղասէր են, ինչ կ'երաշխաւորէ, եւ զայս խոստովանութիւն գլխաւոր ապահովութիւն մը կը նկատէ եւրոպեան խաղաղութեան անվրդով պահպանութեան։ Բայց ճիշդ այս պահուս այսպիսի յայտարարութիւն մը շատ չէր յարմարեր գերմանական տեսութեանց. զի նոր սպառազինութեանց պէտք ցուցնելու համար, գերման պաշտօնական մամուլը խաղաղութեան պահպանումն այն աստիճան երաշխաւորուած չի նկատեր. թէ՛ արեւելեան (ռուսական), թէ՛ արեւմտեան (ֆրանսական) սահմանաց վրայ խաղաղութեան սպառնալիք կը նշմարէ։ Այս երկիւղները փարատելով, կոմս Քալնոքի ընդբական ալիւրին մէջ պաղ ջուր խառնած կ'ըլլայ։ Պիզմարք իշխանի հրաժարումէն ի վեր, կոմս Քալնոքի աւստրիական քաղաքականութիւնն առաւել ինքնուրոյն ոգւով մը կը վարէ։ Գերման պաշտօնական լրագիրք որքան գժգոհ են, նոյնքան իրաւամբ ռուս եւ ֆրանսական լրագիրք գոհունակ կը ցուցնեն Քալնոքի կոմսի յայտարարութեանց համար։ Աւստրիոյ գլխաւոր հոգը Ռուսիոյ կողմէն է։ Եթէ Ռուսիոյ հետ բարւոք յարաբերութեանց մշակումը կարենայ բառնալ գժտութեան տարրերն, ասիկա նորագոյն ապահովութիւն մը կ'ըլլայ Աւստրիոյ համար, Երրեակ Նիզակակցութենէն զատ։ Աւստրիոյ նախարարապետին այս մասին ըրած յայտարարութիւնք աւելի եւս ապահովեալ կը ցուցնեն եւրոպեան խաղաղութեան պահպանումը, մանաւանդ որ հաւանական է որ Ռայխսթակի ընտրութենէն ետքն,—որ այսօր կ'ըլլայ, եւ շաբաթ մը կամ երկու շաբաթ ետքը կ'աւարտի համեմատական ընտրութեամբ,—քաղաքական կացութիւնը նոր երեւոյթներ յերեւան բերէ Գերմանիոյ մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Երեւելի տնտեսագէտ Պ. Լըռուա Պօլիէօ կը գրէ թէ 4 ու կէս առ 100 ֆրանսական արժեթղթերն 3 առ 100 արժեթղթերն հետ միացման գործողութեան յաջողութիւնն ապահով էր Սակարանի վրայ, նոր տուրքին վրայ գրուելէն յառաջ, բայց հիմակ որ այն տուրքին հաստատումը առուծախի գործողութիւնք ծանր փճացուցութեան ենթարկուած են, այս ազգին գործողութեան յաջողութիւնն երկբայելի կը թուի։

—Հաւանական է որ Լոնտոնի նախորդ դեսպան Պ. Վատինկթոն Սուէզի ջրանցքի ընկերութեան նախագահ ըլլայ Պ. Ֆերտինան տը Լէսէբսի տեղ։ Խեղճ ծերունին օր քան զօր կը թմրի, բարոյական զգայնութիւնը կը կորսնցնէ, թէեւ կ'ուտէ կը խմէ, բայց ուղեղը մթագնած է, իր շուրջն անցած դարձած բաներուն վրայ գաղափար չունի։ Տիկին Լէսէբս շատ հոգ կ'ընէ այս թմրութեան աւելնալուն համար։

ՍՊԱՆԻԱՑԻՔ շատ կը մեծարուին ի Շիքակօ, իբրեւ Քոլոմպոսի հայրենակիցք։ Վերակուա դուքսն որ կանանց կողմէ Քոլոմպոսի արդի շառաւիղն է, իշխանական պատուովք մեծարուելէ յետոյ Շիքակոյի մէջ, յատուկ կառախմբով ուղեւորեցաւ Քոլոմպոս քաղաքն։ Իրեն մինչեւ կայարան ուղեկցեցան զօրքեր, ոստիկաններ եւ կառավարական պաշտօնատարներ։ [illegible] երկայնութեամբ Ամերիկեան ջերմուկները պտոյտ մը պիտի ընէ եւ ապա Սպանիա պիտի դառնայ։ Քոլոմպոս քաղաքին մէջ զինք մեծ պատուով ընդունեցին եւ 13,000 դպրոցական մանկունք հանդիսական թափօրով իր առջեւէն անցան։ Սպանիոյ մանուկ թագաւորին հօրաքոյր Էուլալիա իշխանուհին եւս փառաւոր ընդունելութիւն գտաւ Շիքակոյի մէջ։

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎԷՆ անցուդարձ ընող շոգենաւերուն հինգէն չորսն անգլիական են։ Այս պատճառաւ Լորտերու ժողովոյն մէջ, Լորտ Մէթճ դիտողութիւն ըրաւ թէ կարգ մը ժայռերու վրայ փարոսի անգոյութեան պատճառաւ գիշերային նաւարկութիւնը վտանգներ կը ներկայացնէ հոն։ Կառավարութիւնը ծանոյց թէ պէտք եղած բանակցութիւնք եւ աշխատութիւնք կը կատարուին այս անպատեհութեան դարման տանելու համար։

ՌՈՒՍԻԱ.—Ռուս կառավարութիւնն հրամանագիր մը հրատարակեց, որով կը ծանուցուի թէ ռուսական առաջին եւ երկրորդ կարգ դեսպանատանց մէջ պաշտօն վարող օտարազգիք պէտք է փոխուին եւ անոնց տեղ ռուսահպատակներ պէտք է անուանուին առ աւելն մինչեւ 1895 յունուար 1ի։ Այս անօրէնութեան պէտքն զգալի եղեր է՝ դիւանագիտական բանակցութեանց գաղանիքը դուրս չհանելու համար։

ԵԳԻՊՏՈՍ.— Խտիւ Աբպաս փաշա հրամանագիր մը ստորագրեց, որով ներում կը շնորհէ այն ոստիկաններուն որք ինչպէս ծանուցինք անցեալ օր՝ եգիպտական բնիկ դատարանին կողմէ դատապարտուած էին Ապու-Քէր-Լաթիֆ անուն աւազակին սպանութեան պատճառաւ։ Դատարանն, օրէնքն անկողմնակալութեամբ գործադրելով հանդերձ, դատապարտեալներուն համար ներում հայցած էր, նկատելով թէ անոնք վերին պաշտօնեաներու հրամանները գործադրած էին։

—Գահիրէէ կը հեռագրուի թէ Պ. Նաքուզ, Եգիպտոսի պալատական նախկին ընդհանուր հիւպատոսին որդին, Աղեքսանդրիոյ բնիկ դատարանին կողմէ դատապարտուած է եռամեայ բանտային աշխատութեան, սպանած ըլլալուն համար մարդ մը որ իր քոյրն հրապուրած էր եւ յետոյ չէր ուզած ամուսնանալ անոր հետ։

—Ի Մէքքէ հնդախտ ծագելուն պատճառաւ, եգիպտոսի մէջ հարկ եղած զգուշական միջոցներ փութով ձեռք առնուեցան։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ մէջ նախկին Ֆորտ Թատրոնի հին շէնքն որոյ փլչիլը ծանուցուեցաւ, նոյն շէնքն է ուր հիւսիսային եւ հարաւային պատերազմին մէջ մահացու հարուածն ընդունած էր Պ. Լինքըլն։ Յետոյ նոյն շէնք Հանգստեան Արկեղ Վարչութեան պաշտօնատուն եղած էր, եւ թէպէտ հին շէնք մ'էր, բայց վար չէր առնուած, ի յիշատակ հանգուցելոյն։ Ըստ նորագոյն քննութեան, ելեկտրական լուսոյ զետեղման համար նկուղ մը մէջ եղած պեղումներ սասանած են շէնքն, որ յանկարծ փլած է, բայց վնասներն հեռագրաւ ծանուցուածին չափ մեծ չեն։ Պաշտօնեաներէն 23 անձինք միայն մեռած են, եւ վիրաւորեալք 50 հոգի են, շատեր ծանր վիճակի մէջ։ Շէնքերու ընդհանուր տեսուչը շատ ժամանակ յառաջ ծանուցած էր թէ հիմերը խախուտ են եւ տախտակամածը չի վերցըներ պաշտօնէից եւ տումարաց ծանրութիւնը, բայց չէր ուզուած շէնքին դպչիլ։

ՄԱՆԿԱՏԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Շիքակոյի Արուեստահանդէսին կանանց բաժնին մէջ կայ մանկատածութեան սրահ մը, օրինակելի nursery մը, մանկանց սենեակ մը, որ տեսակին մէջ գոհար մ'է, ուր ի ցոյց դրուած են զանազան ձեւ օրօրոցներ, բարձիկներ, կապոցներ, պիպոններ, եւն։ Առաւօտէն մինչեւ երեկոյ լեցուն է այցելուներով։ Գեռաւոր մայրեր, կամ մայր ըլլալու տարիքին ու վիճակին մէջ գտնուողներ, հոն ջերմութեամբ կը հակաճառին այս կամ այն դրութեան առաւելութեան վրայ, բարձր կը խօսին, եւ եթէ իրենց կը պակսի փորձառութիւնը, կը խօսին յանուն իրենց ծնողաց եւ ազգականուհեաց։ Այս տեսակ ցոյցեր գործնական դասեր են ժողովրդեան համար։

ԽՈՀԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Գործնական ուրիշ դաս մ'է խոհարարութեան ցուցահանդէսն։ Հոն Տիկին Ռօրըր, շնորհքով տանտիկին մը, հրապարակախօսութիւններ կ'ընէ հիւրերուն, խոհարարութեան վրայ, անոնց աչքին առջեւ բան կ'եփէ, եւ կը հրամցնէ։ Այր թէ կին անխտիր կ'ընդունին, կանայք սակայն մեծամասնութիւն են բնականաբար։ Ֆրանսացի այցելու մը կը պատմէ թէ իր գացած օրը դասախօսուհին նախ եւ առաջ ընդհանուր տեսութիւններ պարզեց խոհարարական արուեստին վրայ։ «Կ'ուզեմ ձեզ ցուցնել, տիկնայք, թէ կնոջ արուեստներուն մէջ խոհարարականը թերեւս ամենէն փափուկն եւ հրապուրիչն է, եւ հակառակ ընդհանրացեալ կարծիքի մը՝ նաեւ ամենէն մաքուրն է։ (Զարմանաց նշաններ [illegible]։) Այո՛, ամենէն մաքուրն է։ Բաւական է որ գործերնիդ գիտնաք, ամէնուրեք կրնաք ամենայն մաքրութեամբ բան եփել, մինչեւ իսկ ձեր ընդունելութեան սրահին մէջ։» (Ինչո՞ւ համար ուրիշ բան ըսենք այն Հրեայներուն որք իրենց նստած եւ պառկած սենեակին մէջ կ'եփեն իրենց կերակուրն ալ) — Ի հաստատութիւն իր բանին, Տիկին Ռօրըր կազով փոքր փուռ մը վառեց, եւ [illegible] մ'եփեց։ Գաւաթ մը կաթի մէջ չորս դգալ [illegible] ալիւր դրաւ. չորս հաւկիթ կոտրեց, դեղինն ու ճերմակը զատ զատ զարնելով։ Խառնուրդը կրակին վրայ դնելով քիչ քիչ խառնեց։ Մէջը նետեց քիչ մը աղ, նաեւ վանիլիա եւ մեխակ։ (Այս ամերիկեան անուշեղէնին մէջ աղ ալ կը դնեն։) Երբ խմորը թանձրանալ սկսաւ, կաղապարի մը մէջ թափեց։ Զգուշացաւ այն տանտիկիններու օրինակին հետեւելէ որք կրակարանը (սօպա) մտնել կը թողուն։ Ճշմարիտ տանտիկինն ունելին ձեռքէ չի ձգեր։ Ուրիշ բան չմնաց բայց եթէ թողուլ որ պատրաստուած խմորեղէնը զով տեղ մը հանգչի 24 ժամ։ «Վաղը հրամցէք, եւ համը մէկտեղ կը նայինք», ըսաւ։ Ֆրանսացին հետեւեալ օրը գացեր համը նայեր է։ «Շատ ախորժելի չունէր, իրաւ է։ Բայց, խօսքը մէջերնիս, այնքան համով բան մըն ալ չէր», կ'ըսէ։ Ա՛ս Ֆրանսացիներուն ալ կերակուր հաւնեցնել բաւական գործ մ'է։

Ի ՄՈՍՔՈՒԱ Հրաշքներու վանքէն գողցուած գանձին մեծագոյն մասը գտնուեցաւ Քրեմլինի ուրիշ եկեղեցւոյ մը խորանին տակ ծածկուած։ Ա՛լ տարակոյս չէ մնացած թէ յանցաւորները եկեղեցական մարդիկ են։

ԲԱՆՋԱՐԱԿԵՐՆԵՐՆ, որք կը պնդեն թէ մարդ կրնայ ապրիլ առանց մսի եւ առանց այն ամեն բանի որ կենդանիներէն կը հանուի զայն մորթելէն ետքը միայն, ի Շիքակօ համաժողով մը բացին, ուր իրենց վարդապետութիւնները կը ջատագովեն։ Պերլին-Վիեննայի քալելու մրցման բանջարակերաց յաղթանակաւոր ատենին ո՛չ սակաւ կը քաջալերէ ի Շիքակօ համախմբեալ բանջարակերները։

200 ՏԱՐԻ ԱՊՐԵԼՈՒ ԳԱՂՏՆԻՔՆ.— Ամերիկացի բժիշկ մը հրաւէր կը կարդայ մարդկային ազգին իր կեանքն երկարելու մինչեւ 200րդ տարին։ Իրաւ է որ, կ'ըսէ, ամենք նախամեծար պիտի համարին տարիներու հիմնական չափն, այն համոզմամբ թէ միացած մասը չարժեր ապրիլ։ Կամքը ձերն է կ'ըսէ, եւ անոնց որք կ'ուզեն սովորականէն աւելի երկար ապրիլ եւ խոր ծերութեան մէջ քաջողջ մնալ, կը փութայ միջոցը ցուցնել։ Տքթ. Ուիլեըմ Քինըըր,—այս է ճարտարարուեստ հնարքին անունը,—North American Review ամերիկեան առաջնակարգ հանդէսին մէջ իբրեւ սկզբունք կը հաստատէ նախ եւ առաջ թէ ծերութիւնն ուրիշ բան չէ բայց եթէ երկրային նիւթի միացորդ մը մարդկային կազմուածքին մէջ՝ մանաւանդ եւ հիւսկէզէն բնութեամբ։ Ուրեմն, ծերութիւնը վանելու համար, պէտք է առաջքն առնուլ այս ամբարտման, եւ այս ալ երկու կերպով կարելի է։ Նախ, զգուշացէք «երկրային աղեր» շատ պարունակող անոնց առնելէ, այսինքն՝ հեռու եղէք միայն պտուղ, ձուկ, հաւկիթէն, [illegible]։ Եւ յետոյ, այդ երկրային աղերը բնութենէն դուրս վանեցէք կամ անոնց դէմ շարժեցէք քիմիականօրէն։ Ասոր համար ալ կը բաւէ ամեն օր քանի մը գաւաթ Թորեալ ջուր խմել, իւրաքանչիւրին մէջ 10 կաթիլ լուծեալ փոսփորական թթուով։—Այս փորձն ընել ամենադիւրին բան է։ Մեծ դժուարութիւնն այն է թէ ո՛վ պիտի ապրի այնքան որ համոզուի թէ այս փորձն ընողներ կը յաջողի՞ն 200 տարի ապրիլ թէ ոչ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Երեսփ. ժողովոյ շատ մը անդամներ որոց ամենուն ալ մկրտութեան անունը Ճօրճ է, ընկերակցութիւն մը կազմեցին՝ հարսանեաց նուէր մ'ընելու Եօրքի դքսին, որոյ մկրտութեան անունն ալ Ճօրճ է։ Քանի մը հարիւր ոսկւոյ արժէք պիտի ունենայ այս նուէր, տեսակ մը [illegible], որոյ վրայ ադամանդով Ճօրճ անունը կերտուած պիտի ըլլայ, եւ զոր դուքսը պիտի կրնայ կրել իր Սրբոյն Գէորգայ շքանշանին քով, Ծնրակապի ասպետ պատուանշանին կապոյտ ժապաւէնէն կախուած։

—Լոնտոնի քաղաքային խորհուրդն արծաթեայ սեղանի սպաս մը եւ ադամանդեայ մանեակ մը պիտի նուիրէ, եւ հարսանեկան Թափօրին Լոնտոնի միջնաքաղաքէն անցած պահուն փողոցներու զարդարման համար 500 ոսկի ծախք պիտի ընէ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ.— Իռլանտական կուսակցութեան ամենէն կարեւոր անդամներէն մին, Պ. Սէքսթըն, ծանոյց թէ պիտի հրաժարի երեսփոխանական պաշտօնէն։ Այս որոշման պատճառ եղած է իռլանտական երկու կուսակցութիւններէն միոյն կողմէ յայտնուած անհաւանութիւնը Ֆրիմընզ Ճըրնըլ լրագրոյն, որոյ վարիչներէն մին է Սէքսթըն։ Պիտի աշխատուի զինք ետ կեցնել այս որոշումէն։ Արդէն Կլասթոնեան երեսփոխան մը այս օրերս զրկուեցաւ իր աթոռէն, յետ մի քանի ամսոյ քննութեան ապացուցուելով թէ իր ընտրողք անուղղակապէս կաշառուած են իր ընտրական գործիչին ձեռամբ։ Այս երեսփոխանին տեղ նոր ընտրութիւն մը պիտի ըլլայ, եւ ըստ որում 40 քուէէ աւելի մեծամասնութիւն չունէր նախորդը, կը վախցուի որ կլասթոնեանք կորսնցնեն այս շրջանակ։ Արդէն Իռլանտացի մը եւ ուրիշ կլասթոնեան մը հրաժարման հարկադրեցան՝ սնանկութեան պատճառաւ, եւ սնանկացեալք, մինչեւ որ լիովին չգոհացնեն պահանջատէրերը, չեն կրնար նորէն երեսփոխան ըլլալ։ Եթէ Պ. Սէքսթըն ալ հրաժարի, նախարարական մեծամասնութիւնը կ'իջնէ 36ի։

Ի ԼՈՆՏՈՆ, կը լսուի թէ գինետանց տէրերուն գումարումն ի Թրաֆալկար Սքուէր [illegible], գինեմոլաց ընկերութիւններուն ընդդիմութեան պատճառաւ։ Կառավարութիւնն օրինագիծ մը ներկայած է, որով իւրաքանչիւր շրջանակի մէջ բնակիչներու քուէին պիտի թողուի պահել կամ ջնջել գինետուններն։ Այս որոշման ի պաշտպանութիւն անցեալ շաբթու մեծ ժողով մը գումարեցաւ Հայտ Փարքի զբօսավայրին մէջ։ Գինովութիւնն հերքելու համար գինովի նմանութիւններ ի ցոյց դրին ծծմագլի գիրքերու մէջ։ Ընդարձակ զբօսավայրը նեղ կուգար անոնց որք գինեմոլութեան չարիքներուն համոզուած՝ կուգային համաձայնութիւն յայտնել Սըր Ուիլֆրիտ Լօսընի, որ մեծահարուստ մարդ մ'է, բայց բնաւ ոգելից ըմպելի չի գործածեր։ Իր սեղանին վրայ ամենէն ընտիր կերակուրք եւ ամենէն հաղուագիւտ պտուղներ ամեն ժամանակ կը գտնուին, բայց ո՛չ երբեք Շամփանիա կամ ուրիշ գինի եւ գարեջուր, այլ Անգլիոյ եւ Եւրոպայի ամենէն համբաւաւոր աղբիւրներէն, ամենէն անուանի լեռնային աղբիւրներէն բերել տրուած ջուրեր մասնաւոր սրուակներու մէջ, իրենց երկրին կամ գաւառին անուամբ յորջորջուած, կարծես մէկ մէկ տեսակ Շաթօ-Լաֆիթ, Պոմմար, Պառսօ, Մէտոք, Սէն Ժիւլիէն, եւն։

ԲԱՂԱՔ ՄԸ ՈՐ ԿԸ ԿՈՐՍՈՒԻ.—Բոզէնի (Բրուսիական Լեհաստան) Շնայտեմիւլ քաղաքը կործանելու վրայ է։ Սեպտ. ամսուն արտեզեան հոր մը փորուեցաւ։ Զատկէն ութ օր առաջ, 200 մեթր խորութեան մէջ, ակն մը գտնուեցաւ ուսկից առատ ջուր մը կը բխէր։ Ջուրն յորդառատ վազեց քաղաքին մէջ, դէպ ի Քուտով գետն հոսելով։ Թող' տուին որ վազէ, յուսալով որ կը մաքրուի եւ կը պայծառանայ։ Բայց մի քանի օր առաջ, գօրեղ ցնցումներ եղան տուներուն տակ. շարժման կէտն այն գետնի տակի աղբիւրը միայն կրնար ըլլալ։ Փորձուեցաւ հորը լեցնել՝ բայց ի զուր։ Լեցուն տակառով քար եւ հող նետեցին հորին մէջ. Ջուրը դուրս վանեց զանոնք։ Գիշեր եւ ցերեկ կ'աշխատուի։ Պերլինէ, Տանցիկէ եւ Քէօնիկսպերկէ եկած ճարտարագէտներ բան մը չեն կրնար ընել։ Հողին վրայ պատառուածքները կը շատնան. փողոցներուն սալայատակներն ալ կ'իյնին, եւ հողին տակէն ջուրերու խուլ մռնչիւնը կը լսուի որոշապէս։ Անցեալ շաբթուան քաղաքին բոլոր զանգակներն հնչեցուցին՝ ազդարարելով թէ վտանգի մէջ է քաղաքն։ Ջուրն՝ ուրիշ ճամբայ մը գտած ըլլալով՝ տուներուն նկուղներուն մէջ կը մտնէ հիմա։ Այս չարաչուք հորին փորուելէն ի վեր, մօտակայ լճի մը ջուրը քանի մը մեթր պակսած է։ 6,000 բնակիչները խեղճ եղած են, եւ յուսահատաբար կը թողուն իրենց բնակավայրերը։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (35)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

ԻՒՋՕՐԻ ՋԱՂԱՑՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

Գ.

ՖՈՆԴԷՃԻ ԴԱՇՆԱԿԸ

Գրեթէ երեսուն տարիէ ի վեր միացած էր տը Ներթան զօրավարին, եւ պահ մը խորհած իսկ չէր ընդդիմանալու կամացն այն մարդուն որուն տուած էր իր կեանքէն աւելին, իր սիրտը, իր հոգին, իր յարաժամ անձնուիրութիւնն։ Իր առաջին ըմբոստումն էր այս։

Զօրավարը ոչ նուազ զարմացաւ այս յեղակարծ միջամտութենէն. իր կնոջ նայուածքէն, կերպարանքէն հասկցաւ թէ նոր եւ առաջինէն աւելի բուռն յարձակման մը պիտի սկսէր, վասնզի հօր կացութեան ընծայած բոլոր առաւելութիւնն անհետ պիտի ըլլար։ Ա՛լ միտքէն չէր կրնար անցնել հրամայել, իր որոշումը արձակել, պարտաւոր էր բացատրութիւն տալ, եւ, եթէ կինն անձնատուր չըլլար, խնդիրը վակել՝ ապաստանելով այն օրէնքին որ, անհամաձայնութեան պարագայի մէջ, միշտ իրաւունք կուտայ ամուսնոյն, ինչ ալ ըլլայ պատճառը։ Անհեթեթ օրէնք։

Պ. տը Ներթան կը զգար ինչ որ ինք պիտի կորսնցնէր կնոջը սիրտին մէջէն՝ երբ օրէնքին կոչում ընէր, բայց յետս ընկրկող մարդ չէր եւ իր զինուորի սովորութիւններուն համեմատ, որոշեց պայքարը մղել տեղւոյ վրայ։

—Առանձին թողէք մեզի, ըսաւ իր որդւոյն զգածուն ձայնով, այսպէս խզելով տաժանագին լռութիւնը որ յաջորդած էր կնոջը երեւումին։

Թէոտոր պաղատագին նայուածք մը նետեց մօրը վրայ՝ իբր թէ հրաւիրելու համար զայն որ երեսի վրայ չթողու զինքը։

Տիկին տը Ներթան հասկցաւ, վասնզի բազուկներուն մէջ սեղմեց զայն մոլեգնութեամբ. յետոյ, մեծ յուզման վայրկեանն անցնելէ ետք, ըսաւ անոր.

—Գնա, զաւակս, հօրդ հետ ձգէ զիս, եւ ապահով եղիր թէ բան մը չպիտի կրնայ ստիպել մայրդ որ զոհէ քու երջանկութիւնդ։

—Աս աղէկ, տիկին, անհնազանդութիւն քարոզեցէք իրեն։

—Ոչ, պարոն, պատասխանեց տիկին տը Ներթան պարզապէս, հօս անկարելի է բացատրութիւն մը. եւ երկար բարակ խօսելիք ունինք։

Զօրավարն իր կնոջ հետեւեցաւ դղեակին սրահը։

Իր սովորութեան համեմատ, յարձակումն սկսաւ.

—Կրնա՞ք բացատրել ինձ, տիկին, առաջին անգամն էր որ կինը կ'անուանէր զայն, թէ ինչ կը նշանակէ ձեր այս վարմունքը, վասնզի պէտք է խոստովանիմ թէ բան մը չեմ հասկնար։

—Դերերը մի յեղաշրջէք, պարոն, պատասխանեց տիկին տը Ներթան նոյն շեշտով. այն վայրկեանին հասայ ուր կը սպառնայէք որդւոյս՝ վանել զինքը ծառաներուն ձեռքով, եւ ես ալ անմիջապէս ըսի թէ պէտք պիտի ըլլար զիս ալ վանել։

—Իմ որդին, տիկին, ձեր որդին, եթէ կուզէք, կ'ընդդիմանայ իմ խնդիրքիս, իմ հրամաններուս, իմ պատուէրներուս։

—Ի՞նչ կը հրամայէիք ուրեմն իրեն, պարոն, որպէս զի անիկա մոռնայ ձեր հօր հանգամանքը այն աստիճան որ համարձակի ընդդիմանալ ձեզ։

—Թէոտորի ձեր ըսած վերջին խօսքերէն տեսայ թէ երեւցածէն աւելի հասու էք խնդրին։

—Կրնայ ըլլալ… բայց ձեր հրամանները պէտք չէ՞ որ հասկնամ գիտնալու համար ձեր սպառնալիքներուն արժէքը։

—Ձեր որդին եկաւ խնդրել ինէ Սաֆիին, սանուհիիս ձեռքը։

—Լաւ ուրեմն։

—Լաւ ուրեմն, հրամայեցի իրեն որ ընդ միշտ ետ կենայ այդ անխորհուրդ երազէն։

—Անխորհո՞ւրդ։ Ինչո՞ւ։

—Վասնզի Սաֆի մէկ միլիոն երկու հարիւր հազար ֆրանք եկամուտ ունի եւ տը Ներթան զօրավարն ալ չուզեր որ իր սանուհիին հարստութիւնը կասկածելի, մանկամարդ աղջիկը այս դղեակին մէջ փակած եւ ձեռքը խնդրողներէն անկից հեռացուցած ըլլալու կասկածին ենթարկի, որպէսզի իմ որդւոյս բազուկներուն մէջ նետեմ զայն…։ Անկարելի է, տիկին, որ մասնակից չըլլաք այս զգացումներուն որոց միակ պատճառութիւնն է իրենց չափազանց փափկութիւնը։

—Այսպէս, ընդհանուրին կարծիքն է որ ձեզ կ'առաջնորդէ երբ չէք վարանիր խորտակել ձեր զաւկին սիրտը եւ Սաֆիին սիրտը, վասնզի այն զոր դուք ձեր սանուհին կ'անուանէք, քիչ մը առաջ յայտարարեց ինձ, եւ դուք գիտէք որ կամքի տէր կին է, թէ Թէոտորէն զատ ուրիշ ամուսին չպիտի ունենայ։

—Գիտէի, տիկին, բայց բան մը չպիտի փոխէ իմ որոշումս, երբ պարտականութիւնը կը խօսի, անդրդուելի եմ, եւ գիտեմ թէ այդ է պարտականութիւնը։ Իմ որդիս երբեք չպիտի ստանայ հաւանութիւնս այս միութեան մասին։ Պէտք չէ որ գրպարտութեան նշոյլն իսկ կարենայ աղտոտել Ներթաններուն անարատ անունը։

—Ուրեմն, գրպարտութիւն մը կը բաւէ որպէս զի ձեր որդւոյն երջանկութեանը կամ դժբախտութեանը համար անտարբեր ըլլա՞ք։

—Եւ յետոյ ի՞նչ պիտի ըսէր իմ բարեկամս տը Ֆոնդէճ վստահութեան այս զեղծումին համար՝ եթէ վերէն կարենար զիս տեսնել։

—Ա՛հ. բայց ամենէն առաջ ինք պիտի ուրախանար այս երկու տղաքներուն սիրոյն վրայ։ Ուրեմն չէ՞ք գիտեր որ մօրը մահուընէն ետքը Սաֆին բազուկներուս մէջ դնելով ըսաւ ինձ, Թէոտորը ցուցունելով.

—Անոր համար մեծցուցէք պզտիկս։

—Անկարելի՛ բան է։

—Կերդնում։ Երբեք ստա՞ծ եմ ձեզի։

—Գիտեմ, տիկին, թէ ձեր բերանը երբեք աղտեղուած չէ ստով մը, բայց ձեր մայրական սիրոյն չափազանցութիւնը՝ տարակոյս չունիմ որ՝ իմաստ մը կուտանէր տը Ֆոնդէճ մարքիզին խօսքերուն որք չէին կրնար ունենալ. մանկուհին հազիւ քանի մը օրուան էր, մայրը նոր էր մեռած, դեռ ժամանակը չէր խորհելու ամուսնոյն քսան տարուան հեռաւոր ապագայի մը վրայ։

—Ձեզի ըսած խօսքերս չեն կրնար երկու կերպով մեկնուիլ. «Անոր համար մեծցուցէք աղջիկս». եւ մինչեւ իր վերջին շունչը, Ֆոնդէճ զօրավարը բնաւ իր խօսքն ետ չառաւ։

—Ուրեմն, տիկին, այս մասին ձեր որդւոյն չափ կը յամառի՞ք։

—Ասոր մէջ բնաւ յամառութիւն չի կայ. ձեր մայրական սիրոյ չափազանցութիւն կոչածը պարզապէս միտքի լոյս մըն է աւելի պայծառ, որով կրնամ ապագան տեսնել ձենէ աւելի հանգարտութեամբ, եւ չեմ ուզեր դժբախտ ընել երկու էակներ զորս աշխարհի մէջ ամենէն աւելի կը սիրեմ… ձենէ ետքը։

Տիկին տը Ներթան այս վերջին բառերն արտասանած էր այնքան խանդաղատանօք որ ծեր զօրավարը լալու չափ յուզուեցաւ։

Կը զգար որ կը տկարանար, եւ կը ջանար դէմ դնել զինք համակող յուզումին։

—Տեսնենք, Ֆրէտէրիք, շարունակեց տիկին տը Ներթան սովորական ընտանի լեզուն վերստանալով, մի՛ ջանար կռուիլ սրտիդ դէմ, իրար սիրելնուս համար չամուսնացա՞նք մենք, միթէ երեսուն տարի շարունակ երջանիկ չեղա՞նք, այն աստիճան որ առաջին ամիսն է այս. կ'ուզես ուրեմն որ այդ երկու տղաքները քեզի՞ պարտին իրենց էն անուշ երազներուն ոչնչացումը, դժբախտութիւնն արդէն բաւական կը հալածէ մարդն երկրի վրայ, առանց մէկուն ձեռքով բերուելու. ան ու աս ի՞նչ կարեւորութիւն ունի քեզ համար որդւոյդ վիշտին բաղդատմամբ, եւ յետոյ չե՞ս գիտեր թէ Սաֆին պաշտելու եւ մեռնելու չափ կը սիրէ մեր Թէոտորը։

—Դեռահաս աղջկան երազ, մրմռաց Պ. տը Ներթան, որ կը տեսնէր իր վերջին փառքերուն ջուրն իյնալը, իր վերջին զօրագունդերուն ցրուումը։

—Կը սխալիս, բարեկամս, եւ դուն աղէկ չես ճանչնար Սաֆին, եռանդուն ու տարփագին բնաւորութիւն մըն է որ չի կրնար ինքզինքը կիսովին նուիրել. իր խոստովանութիւններն իմանալով, ես իսկ սարսափեցայ իր զգացումներուն սաստկութենէն։ Մի՛ երկբայիր, սանուհիդ հազուագիւտ կորովով, ամեն ընդդիմութիւններու, ամեն հարուածներու, ամեն զոհողութիւններու դիմացող խառնուածք մըն է… կ'աղաչեմ, յանուն մեր անցեալ բովանդակ սիրոյն, համաձայնութեան եւ անձնուիրութեան, այսօր եղիր ինչպէս միշտ ճանչցած եմ քեզ, բարեսիրտ, գթոտ, հա՛յր եղիր… ծնրադիր կը խնդրեմ։

Ներթան կոմսուհին ուզեց իր ամուսնոյն ոտքերուն փաթթիլ. բայց սա, ինքնաբեր թափով մը, վեր առաւ զայն կիսովին ծռելով. եւ ջղաձգօրէն սեղմելով զայն իր բազուկներուն մէջ, սկսաւ տղու մը պէս լալ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական ժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ առժամեայ նախագահութեամբ Պատրիարքական Փոխանորդ Հօր և ատենադպրութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի։ Ժողովն ի միջի այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

Ժողովն իր նախորդ նստին մէջ խորհրդակցելով Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ կալուածոց հոգաբարձութեան ընտրութեան խնդրոյն վրայ, հարկ դատած էր նոյն կալուածոց մատակարարութիւնը յանձնել Թաղական խորհուրդէն անջատ մարմնոյ մը և իր դիւանին անդամոց յանձնած էր Թաղական խորհրդոյ հետ բանակցութեամբ ի քնին առնուլ վարչական նախորդ որոշումներն և սահմանելով պարագաներն, յայտագրել։

Ժողովոյ դիւանն իրեն յանձնուած աշխատութիւնը կատարած ըլլալով, ատենադպիր Թորոսեան էֆէնտի տեղեկագրով մը ներկայացուց արդիւնքը։ Ժողովը ուշադրութեան առաւ այս տեղեկագիրն և 1872 Թուականին Ազգ. Վարչութենէն ընդունուած և նախորդ նստին մէջ վերահաստատուած սկզբան համաձայն՝ Բերայի Թաղական խորհուրդէն անկախ և ինքնուրոյն մարմնոյ մը յանձնեց եկեղեցւոյ կալուածոց մատակարարութիւնն և պարտուց հատուցման հոգը և անուանեց զայն «Բերայի պարտուց հատուցման յանձնաժողով»։ Յանձնաժողովոյ պաշտօնը, որ պիտի տեւէ հինգ տարի, սահմանուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Ա. Եկեղեցւոյ բոլոր կալուածներն վարձու տալ և եկամուտը գանձել։

Բ. Կալուածական տուրքերը և ապահովագրութեան ծախքերը վճարել։

Գ. Հարկ եղած նորոգութիւնները կատարել։

Դ. Ամսական 75 ոսկի յանուն կրթական ծախուց Թաղական խորհրդոյ սնտուկին յանձնել։

Ե. Պարտուց տոկոսները և մայր դրամը վճարել և զայն հետզհետէ ջնջել։

Զ. Տասնամեայ միջոցի մէջ պարտքերն ամբողջովին ջնջելու համար տարեկան գլխավճարի տալը առ հասիւր համեմատութիւնը անվթար պահելու պայմանաւ կրթական ամսական գումարն աստիճանաբար հասիւր ոսկւոյ բարձրացնել, ստանալով կանխաւ Ազգ. Վարչութեան հաւանութիւնը։

Է. Տարեկան համարատուութիւնը մատուցանել առ Կեդրոնական Վարչութիւնն և այս համարատուութեան հաշուեցոյցի մէկ օրինակը հաղորդել Թաղական խորհրդոյ։

Յանձնաժողովոյ անդամ կարգեցան.

Յովհաննէս էֆէնտի Լսաեան
Բարսեղ » Հալաճեան
Զենոբ պէյ Մէրամէթճեան
Կարապետ էֆէնտի Չէչէեան
Արտաշէս » Մկրեան

Ժողովն որոշեց յանձնաժողովոյ անդամներն հրաւիրել որ ստանձնելով իրենց պաշտօնը ձեռնարկեն ի գործ։ Որոշեց նաեւ տեղի ունեցած տնօրէնութիւնը հաղորդել Թաղական խորհրդոյ։

Մարդահամարի պաշտօնէութիւնն յայտագրով մը ներկայացուցած էր անցեալ տարւոյ մարտէն սկսեալ մինչեւ դեկտեմբերի վերջ տասնամսեայ միջոցին մայրաքաղաքիս ազգայնոց մէջ պատահած ծննդոց և վախճանմանց վիճակագիրն որմէ կը տեսնուէր թէ 1018 ծնունդ և 930 վախճանում տեղի ունեցած էին։ Ժողովն այս յայտագրէն տեղեկանալով նաեւ որ ծնողաց շատեր կը թերանան ժամանակին ստանալու իրենց նորածին մանկանց Օսմանեան թէզքէրէներն, և այս պատճառաւ տուգանաց կ'ենթարկին ի վերջէ, որոշեց՝ ըստ առաջարկութեան նոյն պաշտօնէութեան՝ շրջաբերական մ'ուղղելով մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց աւագերէցներուն և Թաղական խորհրդոց, հարկ եղած հրահանգը տալ որ այս մասին զանցառութիւնք տեղի չունենան։

Ժողովոյ նախորդ որոշման համաձայն՝ Խմիւճեան Կարապետ էֆէնտիի յանձնարարուած էր համոզել Պօյաճը գիւղի նորակազմ Թաղական խորհրդոյ անդամներն, որ ստանձնեն իրենց պաշտօնը։ Ժողովն տեղեկանալով Խմիւճեան էֆէնտիի յայտագրէն թէ ընտրեալք կը նահանջեն իրենց յանձնուած ծառայութենէն և թէ Թաղական խորհրդոյ նորոգ ընտրութեան յաջողութիւնն ալ երկբայելի է, առժամանակեայ Թաղական խորհուրդ մը կազմեց նոր տնօրինութիւն վարելու համար եկեղեցւոյ գործերը։

Կրօնական ժողովոյ դիւանադպիր Արժ. Տ. Խորէն Ա. քահանայ, ըստ որոշման ժողովոյ, քննած էր Մաքրիգիւղի Թաղական խորհրդոյ ընտրութեան դէմ յարուցեալ բողոքներն և մատուցած էր իր քննութեան տեղեկագիրը։ Ժողովն այս տեղեկագրէն ստուգելով որ տեղի չէին ունեցած այնպիսի թերութիւնք որք զօրեն ընտրութիւնը բեկանել տալու, վաւերացուց ընտրութիւնն և որոշեց նորակազմ Թաղական խորհուրդը կոչել ի պաշտօն։

Եէնիգաբուի Թաղական խորհրդոյ ընտրութիւնն ըստ օրինի կատարուած և ընտրողական ժողովոյ կողմէ տեղեկագրուած էր արդիւնքը։ Ժողովն ուշադրութեան առաւ նոյն տեղեկագիրն և օրինաւոր գտնելով հաստատեց կատարուած ընտրութիւնը։

* * *

Երէկ, Քաղաքական ժողովոյ նիստէն յետոյ, ժողովականներէ Ազն. Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեան, Յովհաննէս էֆէնտի Թորոսեան և Ռէթէոս էֆէնտի Պէրպէրեան Մաքրիգիւղ երթալով՝ տեսակցութիւն մը ունեցան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

* * *

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տնտեսական Խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

Կեդրոնական Վարժարանի խնամակալութիւնը իր տարեկան հաշուեկշռութեան առթիւ յայտագրով մը յայտնելով որ Կեդրոնական Վարժարանի մատակարարութիւնը տարեկան կարեւոր գումար մը կը բանայ իր հաշուոց մէջ, առաջարկած էր Կեդրոնական Վարժարանի ծախուց յատկացնել Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ տարեկան յաւելեալ հասոյթները։ Խորհուրդն ուշադրութեան առնլով սոյն առաջարկութիւնը սկզբամբ ընդունելի գտաւ, միայն թէ նկատելով որ Ղալաթիոյ եկեղեցին իբր հասարակաց ուխտատեղի իր պայծառութեան համար միշտ արտասովոր ծախքերու ենթակայ է, որոշեց յիշեալ եկեղեցւոյ յաւելեալ զուտ հասոյթին մէկ երրորդն եկեղեցւոյ վերապահելով՝ միայն երկու երրորդ մասէն փակել վարժարանին տարեկան բացը և ըստ այսմ իր կարծիքն յայտագրեց վարչութեան։

Գուրուչեշմէի Թաղական խորհուրդն յայտագրով մը առաջարկած էր փոխառութեամբ եկեղեցւոյ սեփական Պէք գետնի մը վրայ երկու տուներ կառուցանել և անոնց տարեկան հասոյթն, որ 45 ոսկի կ'ենթադրուի, յատկացնել սոյն փոխառութեան։ Թաղական խորհրդոյ դիւանն եւս ներկայանալով, յանձնեց կառուցանելի տանց ճարտարապետական յատակագիծը, հարկ եղած բացատրութիւնները տալով այդ մասին։ Խորհուրդն ուշադրութեան առնլով այդ խնդիրը, եկեղեցւոյ աւելի շահաբեր գտաւ նոյն գետինը Գուրուչեշմէի եկեղեցւոյ վաքֆ ընելէ յետոյ կառուցանել նոյն տուները և ըստ այսմ կարեւորը յանձնարարեց Թաղական խորհրդոյ։

Լիմ Անապատի վանահայր Գեր. Պօղոս եպիսկոպոս նամակաւ մը յայտնելով թէ վանքին սեփական հողային խնդրոյ մը նկատմամբ իր Թեմորէկից հետ ունեցած դատը շահած և հաստատած է նոյն հողերու վանքին սեփականութեան իրաւունքը, կը յարէ թէ Թեմականք Վճռաբեկ ատենին դիմած են և կը խնդրէ որ Պատրիարքարանը հարկ եղածն ի գործ դնէ առաջի Վճռաբեկ Ատենին պաշտպանելու համար վանքին իրաւունքը և յարելով որ մինչեւ ցարդ մեծաքանակ ծախքեր ըրած է և վանքն այս պատճառաւ պարտուց տակ ինկած, այս մասին զարման կը խնդրէ։ Խորհուրդն ուշադրութեան առնլով սոյն վերջին պարագայն և նկատելով որ Լիմ անապատ շատ տարիներէ ի վեր հաշիւ տուած չէ և Պատրիարքարանն անտեղեակ կը գտնուի յիշեալ Անապատի մատակարարութեան վիճակին, որոշեց այդ մասին տնօրէնութիւն մը ընելէ առաջ խնդրել յիշեալ Գեր. Վանահօրմէն իր մատակարարած վանքին հաշիւները ղրկել ի նկատառումն։

Էյմէքճանի ազգ. վարժարանի հոգաբարձութիւնը իր պարտուց վճարման եւ վարժարանի ինչ ինչ կարեւոր մասանց նորոգութեան համար հանգանակութեան մը պէտքը յայտնած ըլլալով, որոշուեցաւ յաջորդ նիստին հրաւիրել յիշեալ հոգաբարձութիւնն ի խորհրդակցութիւն։

Մայր եկեղեցւոյ Թաղական խորհուրդն իր մատակարարութեան 1892 տարւոյ հաշուեցոյցը յղած ըլլալով, յանձնուեցաւ կեդրոնական համարակալութեան ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն։

Յաջորդ նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ չորեքշաբթի ժամ 3ին ի Ղալաթիա։

* * *

Ազգ. Հիւանդանոցին մօտերը, տարափոխիկ հիւանդութեանց համար շինուելիք փայտէ տաղաւարներուն հիմանց պեղումն աւարտած ըլլալով, հիմնարկէքը կատարուեցաւ երեքշաբթի օր։ Հիւանդանոցի մատրան քահանան Խաչհանդիստ կատարեց ու զետեղեց հիմնաքարը որուն վրայ արձանագրուած էր շինութեան թուականը։ Ներկայ էին ճարտարապետ Պետրոս էֆ. Թէլլալեան և Հիւանդանոցի պաշտօնեայք։ Այս առթիւ գինի բաշխուեցաւ գործաւորներուն, որք սրտագին բարեմաղթութիւններով խմեցին։

* * *

Բերայի Արուեստանոցէն մէկ ամիս առաջ մեկնող տասն օրիորդները գիր մը մատուցանելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ կարգադրութիւն մը խնդրած էին։ Թաղական Խորհուրդը այս կիրակի օր յանձնաժողով մը կարգած էր, խնդիրը քննելու համար։ Յանձնաժողովն երէկ գումարուելով Բերայի խորհրդարանին մէջ, իր ներկայութեան հրաւիրեց յիշեալ օրիորդները և խնդիրը կարեւորութենէ զուրկ գտնելով, հաշտութիւն գոյացուց։ Հետեւաբար հրաժարեալ օրիորդք խմբովին Արուեստանոց ելնելով, գործի սկսան։

* * *

Ազգային ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու քննութիւնները կատարելու համար կարգեալ յանձնաժողովն, որուն պաշտօնն երկու ամիս պիտի տեւէ, հրաւիրուած է յառաջիկայ կիրակի օր, 6 յունիս, նախապատրաստական նիստ կազմել Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, դիւանը կազմելու, գումարմանց օրն ու տեղը որոշելու և ըստ այնմ գործի ձեռնարկելու համար։

ՎՍԵՄ. ԷՐԱՄ ՊԷՅ

Վերջին պահուն ցաւօք կ'իմանանք թէ Վսեմ. Էրամ պէյ Երամեան, —Վսեմ. Աբրահամ փաշայի եղբայրը, —այս առաւօտ յանկարծամահ եղեր է իր բնակարանին մէջ, ի Բերա։

Երուսաղէմատունէն հետեւեալն հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն.

«Երուսաղէմի ժառանգաւորաց վարժարանի առաջիկայ սեպտեմբերին բացուելիք նոր դասարանին համար՝ 10ի չափ ձրիաթոշակ աշակերտաց տեղ գտնուելով, ցանկացողք կրնան դիմել յԵրուսաղէմատուն թէ՛ քննութիւն տալու և թէ՛ ընդունելութեան պայմաններն իմանալու համար։ Աշակերտացուք 16—18 տարեկան լինելու են և նախնական կրթութիւն առած։

«Ցանկացողք պարտին առ առաւելն մինչեւ օգոստոս 15 ներկայանալ։»

* * *

Կարնոյ առաջնակարգ ազգայիններէն Համազասպ էֆէնտի Պալլարեան նախընթաց օր ընտանեօք մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ռուսական շոգենաւով ի Տրապիզոն, ուսկից Կարին պիտի ուղեւորի, 3-4 ամիս հոն անցունելու համար։

* * *

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տփղիսի շաբաթաթերթի մայիս 23ի թիւէն, զոր ստացանք այս առաւօտեան Սուրհանդակով, կը քաղենք հետեւեալ լուրերը.

Հաստատ աղբիւրներից տեղեկանում ենք, որ առաջիկայ 1894 թւից Թէհրանում կը հրատարակուի Շաւիղ անունով մի շաբաթաթերթ։

—Թիֆլիս ժամանել է Պետերբուրգի համալսարանի հայագիտութեան պրոֆեսոր Պ. Նիկ. Մառը։ Ցարգեն գիտնականը ճամբորդում է հնագիտութիւնների համար։

—Թիֆլիսի Քաղաքային Վարկի ընկերութեան գործի հետ արդէն ծանօթ են Տփղիսի ընթերցողները. ընկերութեան կառավարիչ իշխան Նապոլէօն Ամատունին և հաշուապահ Ամիրագովը արդէն ձերբակալուած են Մետեխի բանտում։ Այժմ ելեւմտից նախարարի հրամանով պատւիրած է, կատարած քննութեան համաձայն, վնասները՝ որ հասնում է յիսուն և վեց հազար րուբլու՝ 1) անմիջապէս հատուցանել Ընկերութեան. 2) ծախել Ընկերութեան վրայ մնացած բոլոր տները. 3) վնասները պահանջել վարչութեան անդամներից, և եթէ դրանց գոյքը բաւական չը լինի վնասը ծածկելու, պահանջել Ընկերութեան նրանց տները գրաւ դրածներից։

—Ուրախութեամբ հաղորդում ենք մեր ընթերցողներին, որ կաթողիկոսութեան Տ. Տեղակալը հաստատել է Օր. Վարդուհի Ցակոբեանին հոգաբարձու Թիֆլիսի Զգրաշէնի ծխական դպրոցի համար։

—Ս. Էջմիածնից հաղորդում են, որ Սահակ աբեղայ Ամատունին Ալեքսանդրապոլ պիտի գնայ այնտեղի հոգեւոր վարչութեան և Հաւինի ընկերութեան գործերը քննելու։

—Բարեգործական Ընկ. Բաթումում ձեռնարկած ուսումնարանական շէնքը վերջացաւ։ Ծախսուած գումարն է 10,350 րուբլի, որից մեծ մասը ձեռք է բերուած։ Հաւանական է որ այս տարի ոչ միայն այդ բոլորը կը ծածկուի, այլեւ կը վճարուի Թիֆլիսի խորհրդից երեք տարի պայմանաժամով վերցրած 3,000 ր., որի 1,000 րուբլին արդէն այս տարւայ սկզբում վճարուած է։

—Բաթումի հայերից պարսկաստանցի Յակոբ Աստուածատրեան նորերումս ստացաւ Առեւծի և Արեգակի երկրորդ կարգի շքանշանը թագաւորական ֆիրմանով։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Բէյթիւծի կառավարիչ Նուսրէթ պէյի։

Առեւտրական երկրորդ դատարանին անդամ անուանեցաւ Աքիֆ պէյ, որդի կայս. աւագ Թիկնապահ Ֆուատ փաշայի։

Աքիֆ պէյ երդում ըրաւ թէ՛ արդարութեան հակառակ ընթացից մէջ չպիտի գտնուի և թէ հաւատարմութեամբ պիտի ծառայէ Վեհ. Սուլթանին և Իւր կայս. կառավարութեան։

Արեւմտական շքադրամ տրուեցաւ Բ. զօրաբաժնին հրամանատար Ֆէրիգ Շեվքէթ փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Երէկ, չորեքշաբթի, Վեհ. Սուլթանը մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեց Անգլիական դեսպան Սըր Քլար Ֆօռտի, որ արձակուրդով և առժամաբար Անգլիա պիտի ուղեւորի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.—Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճեվատ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Նէլիտոֆ հաւանաբար այսօր պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս, դեսպանատան պահակ շոգենաւով պտոյտ մը կատարելու համար Մարմարայի մէջ։

Երկուշաբթի օրը, Պ. և Տիկին Նէլիտոֆ Հէյպէլի կղզի գնացին յայցելութիւն Երուսաղէմայ Յունաց նախկին Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի, որ Այ. Գէորգի վանքը կը բնակի։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ.—Ի բացակայութեան Սըր Քլար Ֆօռտի, որ արձակուրդով կը մեկնի այսօր մայրաքաղաքէս, անգլ. դեսպանատան գործերը փոխանորդաբար պիտի վարէ առաջին քարտուղար Պ. Նիքօլսըն։

—Ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպօն երեքշաբթի օրը դարձաւ Պրուսայէն Մեծ կղզի, ուր կը բնակի գարնան եղանակին մէջ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը Վիէննայի օսմանեան դեսպանատան ղրկած է չորս վիճակագրութիւններ, ի մասին Թուրքիոյ մարդահամարի ինչպէս նաեւ ապահովութեանց սնտուկներու և դատարանաց արկղերու յանձնուած դրամներուն և ի մասին սնանկութեանց։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ընդհանուր սակացոյցերու խնդրոյն առթիւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան և Րումէլիի երկաթուղեաց ընկերութեան միջեւ եղած խնդրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովն՝ ընդ նախագահութեամբ Հանրօգուտ շինութեանց Վսեմ. Նախարարին՝ ի մօտոյ իւր պաշտօնն աւարտելով տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ ձեռնհաս իշխանութեան։

ԱՑՏԸՆԻ նորընտիր կուսակալ Վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշա յառաջիկայ չորեքշաբթի օր իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՏՐՈՅ ԴԱՆՁՈՒՄ.—Այլ և այլ տեղերէ հարցուած եղած էր թէ տուրքի հաշուէ պարտք ունեցողներն ինչ եղանակաւ պիտի բանտարկուին։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնն, ըստ որոշման Պետական Խորհրդոյ, հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ թէ ինչպէս որ անշարժ կալուածներու վաճառումն բարձրագոյն որոշմամբ մը տեղի կ'ունենայ, պէտք է որ բանտարկութեան գործողութիւնն ալ բարձրագոյն որոշման մը վրայ կատարուի։

ՖԵՆԷՐԻ Մայր եկեղեցւոյն մէջ յառաջիկայ կիրակի օր եպիսկոպոսութեան աստիճան պիտի տրուի Հռոդոսի նորընտիր Մետրապոլիտ Տ. Քօնսթանտինոս Ալէքսանտրիտիի։

—Միթիլինի Մետրապոլիտ Տ. Մէթոտիոս նախընթաց օր այցելութիւն տուաւ Արտաքին, Դատական ու Կրթական գործոց Վսեմ. Նախարարներուն։

—Թէքքէի ու Համիտապատի (Գոնիա) Մետրապոլիտ Տ. Վէնէտիքթոս հրաժարական մատուցած է իւր պաշտօնէն։ Այդ տեղերու յոյներն աղերսագիր մը մատուցանելով Ֆէնէրի Պատրիարքարանին խնդրած են ընդունիլ Մետրապոլիտին հրաժարականն և անոր տեղ ուրիշ մը կոչել այդ պաշտօնին։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ և Պարսկաստանի Թղթատարական վերատեսչութեանց միջեւ եղած անհամաձայնութիւնն՝ ի մասին Պայազիտի մէջ փոխադրելի թղթատարական ծրարներու, կարգադրուելու վրայ է։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.—Կրթական նախարարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է՝ նահանգաց, գաւառաց, և գիւղօրէից մէջ գտնուած նախնական վարժարաններն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու, վարժարաններ չգտնուած տեղը վարժարաններ հաստատելու և այն նահանգաց կեդրոններուն մէջ, ուր նախնական վարժապետանոցներ չկան, ի նորոյ հաստատել։

ՏՈՔԹ. ԶԱՄՊԱՔՕ փաշա, որ Բարիզ գնացած էր բորոտութեան վրայ ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար, երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս վերադարձաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՊԵՏԱԿԱՆ խորհրդոյ նախնական ատեանն երէկ իր վճիռն արձակեց ի մասին Պօլսոյ հեռագրական ու Թղթատարական նախորդ ընդհ. տնօրէն Լէգիպ էֆէնտիի, որ 8149 ղր. 25½ փարա իւրացնելուն համար ամբաստանուած էր։ Լէգիպ էֆէնտի անպարտ արձակուած է հարկային իրաւանց տեսակէտով։ Դատարանը միւս կողմէն վճռած է վերոյիշեալ գումարը գանձել Լէգիպ էֆէնտիէն ու անոր երաշխաւորէն Բէշիկեան Համբարձում էֆէնտիէ։ Նոյնպէս աղերսագրոյ Թուականէն սկսեալ օրինական տոկոս հաշուել այդ դրամին համար։ Դատական ծախքերն ալ գանձել Թղթատարական վերատեսչութեան արկղէն, պայմանաւ որ այս վերջինս նոյն ծախուց համար իրաւունք ունենայ դիմելու Լէգիպ էֆէնտիի ու երաշխաւորին։

ՍԱՄՍՈՆԻ նախկին կուսակալ Միլթիատի Արիսթարքի պէյ, որ հիւանդ էր, մեռեր է Զմիւռնիոյ մէջ։ Միլթիատի պէյ Ֆէնէրլիներու հին ընտանիքէն էր և ծնած 1809 տարւոյն։ Վարած է Բերլինի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղարութեան, Սամոսի կուսակալութեան, Վճռաբեկ ատենի նախագահութեան, Պետական Խորհրդոյ անդամութեան, Կրետէի կուսակալութեան, Հանրօգուտ շինութեանց ժողովոյ նախագահութեան և Քիոսի կուսակալութեան պաշտօնները։ Միլթիատի պէյ մէկ քանի տարիէ ի վեր պաշտօնէն հրաժարած կ'ապրէր։

ՀԱՐՍՆՈՒԿ.—Զէնկիլքէօյի նախնական վարժարանին աշակերտք հարսնուկէ վարակուած ըլլալով, վարժարանը մէկ ամսուան համար փակուեր է։

ԼԻՆԱՐՏԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ.—Մարդասպան Սփիրօն խիստ հարցաքննութեան մը ենթարկուեցաւ Ղալաթա-Սէրայի ոստիկանատան մէջ։ Յայտարարեց թէ երկար ատենէ ի վեր Աննէտա անկարգ կեանք մը կը վարէր և շատ անգամ կը կշտամբէր զինքը։ Ոճրագործը՝ կարծելով որ միմիայն վիրաւորած էր իր տարփուհին և անոր աղջիկը, նախընթաց օր խնդրեր է որ ազատ արձակեն զինքը երաշխաւորութեամբ։ Մարդասպանը միշտ իր վրայ կը կրէ եղեր այն դանակը որով գործած է ոճիրը։ Մսավաճառին խանութը այդ դանակը կը գործածէր, և գնած միսն ինք կը յօշէր։ Արիւնային խառնուածք ունենալով, դիւրաւ կը զայրանար։ Արբեցող ալ էր և, ինչպէս յայտարարած է, գինովութեան վայրկենի մը մէջ այնքան վատօրէն զարկած է երկու կիները, որոց մին շատ գէշ վիրաւորելով մը որակած էր զինք և միւսը միջամտած էր պաշտպանելու համար այդ կինը որ իր մայրն էր։

Բանտին մէջ, կ'ըսեն, մարդասպանը բնաւ չի թողուր իր պաղարիւնը։ Կարճ բառերով կը խօսի և կ'երեւի թէ համակամութիւն ունի իրեն սպասող ճակատագիրը կրելու։

Նախնական քննութիւնն աւարտած ըլլալով, Սփիրօ Ոստիկանութենէն Դուռը տարուեցաւ նախընթաց օր։ Գործին քննութիւնն յանձնուեցաւ հարցաքննիչ դատաւոր Թահսին էֆէնտիի, որ արդէն սկսած է։

—Յուղարկաւորութեան առթիւ կը պատմուի թէ երբ դագաղը կ'անցնէր, Լինարտի փողոցէն, սպանեալ կնոջ էն փոքր զաւակը տանը պատուհանէն սկսեր է հեծեծանօք գոչել. «Մամա՛, մամա՛»։ Բոլոր յուղարկաւորք սաստիկ յուզուեր են։ Անկարելի կ'ըլլայ հեք տղեկն հեռացունել պատուհանէն։

ԴԵՐԵՐԸ ՓՈԽՈՒԱԾ.—Մինչ Սփիրօ իր միացող դաշոյնը դուրս կը քաշէր տարփուհիին ու անոր աղջկանը վէրքերէն, անդին, Կէտիկ-բաշի մէջ, ուրիշ եղերական տեսարան մը կը պարզուէր։ Մառի անուն հելլենուհի մը ժամանակէ մը ի վեր սիրային յարաբերութիւն ունէր յոյն երիտասարդի մը հետ։ Անցեալ գիշեր, մինչ իրենց բարի սովորութեան համեմատ, սիրաբորբոք խօսակցութեան մը զբաղած էին, յայտնի չէ ինչ պատճառաւ, Մառի կը բարկանայ իր սիրահարին, և յափշտակելով դանակ մը, կը յարձակի անոր վրայ, կ'իջեցունէ ուսին. սիրահարը վեր կը ցատքէ, սիրուհին նորէն կ'իջեցունէ՝ այս անգամ գլխուն, և գուցէ իր էջքերը շարունակէր կատաղի տարփուհին, եթէ չորս կողմէն հասնէին ու Մառին բռնելով ոստիկանութեան չյանձնէին։

Սփիրօին արժանի տարփուհի մը չէ՞ այս։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ.—Մայրաքաղաքիս սպանիական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պարօն տը լա Պառ նոյն պաշտօնով Լոնտոնի դեսպանատունը փոխադրուած է։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ անտառաց նորընտիր քննիչ Գանիկ էֆէնտի իր պաշտօնատեղին ժամանած է։

ԱՐՂԸՆԻԻ հանքին տնօրէն կարգուած է Սապրիւհալիմ էֆէնտի։

ԹԷՎՖԻԿ ՊԷՅ, նախորդ գայմագամ Սեբաստիոյ Ազիզիյէ գաւառակին, որ մայրաքաղաքս եկած և ի Սիրքէճի օթէլի մը մէջ կը բնակէր, առջի գիշերը յանկարծամահ եղաւ, բերնէն ու քիթէն արիւն գալով։ Բժիշկներն յայտարարեցին թէ Թէվֆիկ պէյ սրտի հիւանդութենէ մեռած է։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը նկատելով որ տասնըհինգ օրը մէկ անգամ Զմիւռնիայէն, Սէլանիկէն ու Կ. Պոլսէն Պիրէոսի ճամբով Պրինտիզի ղրկուած թղթածրարը ուշ կը մնայ և թէ այդ պարագայ առաջ կու գայ ծախուց հասոյթներուն չհամապատասխանելէն, առ այդ խորհրդակցութիւններ կատարած է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ վարչութեան մայիս ամսոյ հասոյթք կը հասնին 103,604 ոսկիի։ Նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսուան հասոյթն էր 106,637 ոսկի։ Պուլկարիոյ ելմտական նախարարութիւնը ծանուցած է յիշեալ վարչութեան, թէ Արեւ. Րումէլիի հարկին մայիսի ամսավճարը պատրաստ է։

ՕՍՄ. ԴԱՆՔԱՅԻ արժէթղթերու դիւանին պետ Պ. Սէն-Պօլմօն սերպիական նոր փոխառութեան յատկացուած հասոյթներու քննիչ կարգուած ըլլալով, մօտ օրէն Պելկրատ պիտի ուղեւորի այդ պաշտօնով, Պ. Սէն-Պօլմօնի կը յաջորդէ այստեղ Պ. Մալիթա։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ զօրավար Հօպէ փաշա ու տիկինը այսօր Մարսիլիա կ'ուղեւորին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը, առաջին քարտուղարը, Թարգման և Նիկոմիդիոյ փոխ-հիւպատոսը այսօր Ենիքէօյ պիտի երթան երկաթուղւոյ կառախումբով և երեքշաբթի օրը պիտի վերադառնան։

ՈՃԻՐՔ.—Առջի իրիկունը Թաթավլայի մօտ Նիքօլի անուն մարդ մը վիրաւոր գտնուեցաւ։ Մօտակայ սրճարանի սպասաւորը տեսնելով խմաց տուաւ ոստիկանութեան, ըսելով միանգամայն որ երեք մարդերու փախչիլը տեսած էր։ Նիքօլի հարցաքննուելով զինքը վիրաւորողներուն անունները տուաւ որք Սինէմքէօյի երեք յոյներ էին։ Ոստիկանք խուզարկութիւններ կը կատարեն այդ երեք չարագործները գտնելու համար։

—Հեռագրական տեղեկութեան մը համաձայն՝ երէկ ի Պիլէճիկ, երկաթուղւոյ երկու գործաւորներ՝ իտալացի մը ու աւստրիացի մը, կռուի բռնուելով, իտալացին դանակով մը վիրաւորեր է աւստրիացին, որ քիչ յետոյ մեռեր է։ Մարդասպանը ձերբակալուելով ոճիրը խոստովանած և յանձնուած է Էրթօղրուլ գաւառի դատարանին։

—Սէլանիկի մէջ մայիս 28ին Հասան անուն մարդ մը երկաթեայ ցօղով մը սպաններ է իր հայրը։ Ոճրագործը ձերբակալուեր է։

ՊՈՆԿՈՎՍՔԻ փաշա երէկ Պոլսոյ Պալըք Բազարը, պանիրի մթերանոցները և այլ խանութներն այցելելով՝ առողջապահական միջոցներ ի գործ դնել տուաւ։

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԱՂՋԻԿԸ.—Բաբայ Բէօրքի կողմը իր հայրն սպաննող աղջկան անունն է Ասպասիա, որ նոյն իրիկունը իր հօրը հետ՝ 60 տարեկան Ճիւզեպօ Տիմիթրի՝ կռուի բռնուելով դանակոծած էր զայն։ Ասպասիա ասով ալ չգոհանալով իր հօրը սենեակը գնացեր ու խեղդեր է զայն, որ արդէն զգայազիրկ եղած էր ծեծին ազդեցութեամբ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Սամսոնի մէջ իտալացի մը ինքզինքը սպաննած է։ Այդ մարդ Թիֆլիզէն հոն գնացած էր ֆրանսացի զբօսաշրջիկի մը հետ։ Զբօսաշրջիկը զինքը քովէն հեռացուցած ըլլալով, իտալացին յուսահատութենէն դիմած է անձնասպանութեան։ Վրայէն գտնուած են քառասուն ոսկի և ի Թիֆլիս բնակող իր կնոջ ուղղեալ նամակ մը։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱԼԷ (Ֆրանսա), 14 Յունիս.—Երէկ հօս եօթն անձինք հնտախտէ մեռան։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Սքուբչինայի մէջ համոզում կը տիրէ թէ Պ. Տօքիչի նախարարութեան գլուխը խախտած է։

ՎԻԷՆՆԱ.—Կայսրը Լէօբօլտի պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Սեւ Լեռան գահաժառանգին։ Սեւ Լեռան իշխանին ի պատիւ վաղը հացկերոյթ պիտի տրուի կայսերական պալատան մէջ, ուր կայսրն առանձին տեսակցութեան պիտի ընդունի իշխանն և իր գահաժառանգը։

Սակարան

ԴԱԼԱԹԻԱ, 3 Յունիս.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 ¹/₄
3 » Փարիզի »		22 85
ՕՍՄԱՆԵԱՆ [illegible]		
Երկ. երկ. պարտ. [Միաւ. Դ. Ա.ին]		24 06
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	24 06 ¹/₂
Կէս օրին	»	24 07 ¹/₂
Թանզիմաթը Օսմանեան երկ. երկրիս		— —
» » ժամ 3ին		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ		
Ֆախրա [illegible]	[illegible]	56
»		33 75
»	»	25
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Սոսիէթէ Ժէնէրալ	Անգ. Լր.	5 21
Քրէտի Ժէնէրալ	»	7 30
Պանք տը Բօնիէ	»	3 30
Օսմ. Շոմէն տը Ֆէր	»	4 20
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 18
Թրամուէյ	»	500
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	500
Րումէլիի երկաթուղի	ֆր.	89 ¹/₂
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 14 Յունիս	
Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 77
» » 4 ¹/₂ %	106 15
Օսմանեան բօնօլիոն Սէրի Դ.	22 12
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	493 12
Քրիտոլիթէ Թիւրք (1890)	446 25
Օսմանեան երկաթուղի	90 62
» Րէժիի բաժնեթուղթք	375 62
Պանք Օթոման	598 75
Քրէտի Լիօնէ	763 75
Իտալական Ռանթ 5 %	93 27
Եգիպտական միացեալ	508 12
Չէք Լոնտրայի վրայ	20 185
Օսմանեան Օսմանեան բօնօլիոն.)	388 12
ԼՈՆՏՈՆ, 14 Յունիս	
Անգլ. բօնօլիոն	99 06
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 87
» » » Ա.	56
» » » Բ.	33 75
» » » Դ.	23 12
Օսմ. փոխառութիւն 1871	99 25
Փոխառութիւն 1877 (Ռոթշիլտ Լոն.)	97 75
Պանք Օթոման	13 87
Այտընի երկաթուղի	16
Դամասկոսի երկաթուղի	14
Եգիպտական միացեալ ([illegible])	100 [illegible]
» առանձն. (բօնօլիոն) 1890	— —
Տաճկական (փոխառ. Ռոթշիլտ)	103 75
Հելլենական 5 %	49
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 350
ՎԻԷՆՆԱ, 14 Յունիս	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	123 60
» Փարիզի »	48 87
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	182
» Երկաթուղի	50 20
ՊԵՐԼԻՆ, 14 Յունիս	
Օսմանեան Երկաթուղի	91 80
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 310
» Փարիզի	80 70

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՐՐԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Շատ աղուոր գիրք մը հրապարակ ելաւ այս շաբաթ, գիրք մը որուն անունն է՝ **ՄԱՆՐ ՈՒՍՄՈՒՆՔ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՐՐԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ**. Անունին չափ երկայն չէ. Հայերէն է, անգլիերէնէ թարգմանուած. հեղինակն է Պ. Ֆ. Վ. Ճօնսթըն, թարգմանիչը Պ. Կ. Վահան. երկուքն ալ չեմ ճանչնար։

Կը յիշէք թէ բաւական ամիսներ, թերեւս տարի մը կայ որ մեր լրագրական հրապարակին վրայ խնդիր մը յուզուեցաւ. ազդեցութիւն ունեցող գրիչներ՝ ազդեցութիւն բանեցնել ուզեցին մեր նախակրթարաններու մէջ քիչ մը պիտանի բաներ սորվեցնելու փոխանակ անպիտան կամ քիչ պիտանի բաներու. Այս յօդուածներուս նպատակէն դուրս կը համարիմ կրթական խնդիրը խառնշտկելը, սակայն չեմ կրնար չյայտարարել թէ ամենապատուական գաղափար մ'է այդ գաղափարը եւ որ մեր պլտայէն լիովին պիտի ծառայէ, եթէ օր մը սկսի գործադրուիլ։ Նշանակուած պիտանի բաներու ամենէն առաջիններէն մէկը տարրաբանութիւնն է, նորա հետ բնագիտութիւն, բնապատմութիւն, անտարակոյս մեքենագիտութիւն եւ ասոնց անբաժան ընկերը՝ գծագրութիւն։ Այս գիտութիւնները վերածուած պարզագոյն եւ գործնական վիճակին (շատ դժուար, բայց անհրաժեշտ) պիտի ծառայեն աղքատիկ մանկտոյն, յետ նախակրթարանի, արհեստաւոր մը ըլլալու։ Կօշկակար, ատաղձագործ, երկաթագործ, ներկարար, հիւսն, եւայլն եւայլն. եւ երկրագործ, մինչեւ իսկ հովիւ, ամէնքն ալ շահ ունին, բաժին ունին վերոյիշեալ գիտութիւններէ։ Առանց ասոնց չըլլա՞ր. Անշուշտ կըլլայ, բայց ամեն արհեստաւոր արհեստին վարպետը չէ, եւ նա որ սկզբանէ լաւ սկզբունքներ ունի եւ շատ բաներ գիտէ, անխկայ վարպետ կըլլայ։

Երկրագործութիւնն, որ մեզի համար ամենէն պիտանի գործն է, ամենէն աւելի կը կարօտի գիտութեան օժանդակութեան եւ այդ գործին համար ես չտեսայ մեր մէջ դասագիրք մը որ այնքան յարմար ըլլայ որքան Ճօնսթընի հեղինակածն եւ Պ. Կ. Վահանի թարգմանածը։

Հազիւ թէ 150 երես ունի. բայց մէջը ի՜նչեր կան. Հողերը, բոյսերը, կենդանիները, ամէնքն ալ կը հասկնէ ընթերցողին, այսինքն փոքր տղուն, որուն հարց-պատասխանի ձեւով, առանց երկարաբանելու, կը յաջողի բացատրել ինչ որ պէտք է հասկնել։ Բոյսերն ի՞նչ բաներէ կը բաղկանան, անոնք ի՞նչ բանով կը սնանին, անոնց սննդատու նիւթերն ո՞րոնք են եւ ո՞ւր կը գտնուին. Աղբերու վրայ բաւական կը ծանրանայ. հողին հարստութեան վրայ օգտակար խրատներ կուտայ. կենդանեաց սնունդը կը սորվեցնէ, եւ վերջին գլուխ մը՝ կաթին, կարագին եւ պանիրին վրայ կը խօսի։

Գրքին մէջ պատկերներ ալ կան, որոնք կ'ամբողջացնեն նկարագիրը. Աւելի առաջ երթալով, շատ տեղ ուսուցչին ալ խրատներ տրուած են ուր չէ թէ միայն կը հասկնէ թէ ուսուցիչը պէտք չէ բաւականանայ գրքին մէջ եղածովը, այլ զանոնք ընդլայնէ եւ բացատրէ աշակերտին եւ փորձեր դրուած են զորս ուսուցիչը պարտի կատարել աշակերտաց առջեւ. Մինչեւ իսկ խրատուած է վարժարանին մօտ, գետին մը կամ պարտէզի մը անկիւնը (եւ ո՞ր գիւղային նախակրթարան չկրնար զայդ ունենալ) մշակել, ոչ թէ միայն ծաղիկ անկելով, այլ քանի մը հատիկ ցորեն, գարի են. ի՞նչ պատուական գրող գրագէտներ գիտեմ որք ցորենը գարիէն դժուարաւ կը զանազանեն, չ'ըսեմ չեն զանազաներ։

Այս տեսակէտով դասատուն պարտական է գրքին մէջ գրուածէն աւելի բան գիտնալ. Չորս հարիւր հատ հարցումներու տրուած միջին հաշուով հինգական տող պատասխանները գիտութեան չափուրան մը չեն կրնար կազմել. պէտք է որ դասատուն գիտնայ չէ թէ միայն տարրաբանութիւն, բնագիտութիւն եւ այլն, այլ նաեւ նոյն իսկ երկրագործութիւն եւ ոչ թէ այս գրքի մէջ միայն կարդացած, այլ ի հարկին փորձելու կարող։ Եթէ իրեն, ինքնակայութեան աշակերտաց, սերմանած հունտերը չելլին, անբացատրելի պատճառաւ, մեծ պզտիկութիւն է. Այս արգելքն է ահա որ կ'արգիլէ եւ պիտի արգիլէ ամեն լաւ մեթոտներու, ամեն լաւ ծրագիրներու գործադրութիւն մեր վարժարանաց մէջ՝ դասատուի չգոյութիւն։ Ուսումնական խորհուրդը, որ անտարակոյս պիտի քաջալերէ այս գործը, քանի՞ հատ դասախօս ունի ցրտական կերպով զայն աշակերտաց ձեռքը տալու եւ դասախօսելու համար։

* * *

Ձեզի գաղափար մը տալու համար այս գրքին պարունակութեան մասին, մէջէն մաս մը յիշենք. Բացէք երես 22.

87. Տունկերն ալ կերակուր կուզե՞ն ինչպէս որ կենդանիք կուզեն։

— Այո, ամեն տունկեր շարունակ կերակուրի պաշար կուզեն ոպէս զի ապրին եւ աճին։

38. Ուսկի՞ց կստանան նոքա իրենց կերակուրը։

— Մասամբ մը օդէն, մասամբ մըն ալ հողէն։

39. Ի՞նչպէս նէրս կստանան նոքա իրենց կերակուրը։

— Տերեւներու միջոցաւ օդէն, եւ արմատի միջոցաւ հողէն կստանան։

40. Տունկերն ալ երկու տարբեր տեսակ կերակուր կուզե՞ն։

— Այո, գործարանաւոր կերակուր կուզեն իրենց գործարանաւոր մասը զարգացնելու համար, եւ անգործարանաւոր կերակուր կուզեն իրենց անգործարանաւոր մասը զարգացնելու համար։

Եւ այսպէս կը շարունակէ մանրամասնելով բոյսին կարօտած նիւթերը։

Աղբերու եւ բոյսերու մշակութեան մէջ պարարտացուցիչ նիւթերու վրայ բաւական մանրամասնօրէն կը խօսի որ վերոյիշեալ հարցմանց բնական հետեւութիւնն է։

Ուրիշ մասերէ կը քաղեմ՝

379. Ի՞նչպէս կրնաս մէկ թօնօ վարսակը եւ կամ եգիպտացորենը, շողգամը, չոր խոտը, ոչխարի կամ եզան միսը վերածել առաւելագոյն քանակութեամբ։

— Պահելով իմ խաշինքս եւ արջառներս տաք եւ պատսպարուած տեղ մը, ուր նոքա կստանան առողջ օդ այլ քիչ լոյս, եւ կարելի եղածին չափ քիչ վրդովելով նոցա հանդարտութիւնը։

384. Կենդանեաց ուտելիքը փշրուած կամ եփած եւ կամ խառնուրդ եղած տալուն մէջ օգուտ մը կա՞յ։

— Այո՛. մանրուած կամ եփած ըլլայ նէ կերակուրը լաւ կը մարսուի, եւ կենդանիք աւելի մեծ քանակութեամբ կրնան ուտել։

385. Ինչո՞ւ համար կարծր ուտելիք կուտան ընդհանրապէս միսը առնուելիք եւ կամ ապուխտ ըլլալիք կենդանեաց։

— Քանզի այն ատեն ճարպը աւելի պինդ կըլլայ, աղէկ կ'առնէ աղը, լաւ կը պահուի եւ քիչ կը քաշուի թէ՛ աղի մէջ եւ թէ եփելու ատեն։

392. Թէ որ ուզես կովէ մը աւելի մեծ քանակութեամբ կաթ առնել, ի՞նչ կերպով կը կերակրես զայն։

— Կուտամ անոր ուժով հիւթոտ խոտեր կամ առւոյտ, շողգամ՝ վրայի տերեւներովը, գարեջուրի գործարաններէն դուրս ելած հատիկներ եւ կամ ուրիշ ջրոտ կերակուրներ, եւ կտրած կաթի ջուր, կամ հասարակ ջուր՝ երբոր կովը կուզէ խմել։ Եթէ կով մը մինակ կտրած կաթի ջուր խմէ, ջուրի տեղ, առատ քանակութեամբ կաթ կուտայ, թթու խմելիքներն ալ գէշ չեն ըլլար կաթ տուող կովերուն։

393. Լաւ տեսակէն կաթ առնելու համար ալ այնպէ՞ս կրնեն։

— Ո՛չ. այն ատեն կուտան չոր խոտեր ինչպէս են վարսակ, բակլա, թեփ, բեղոտ բոֆչէներ, չոր առւոյտ, եգիպտացորենի ալիւր, քիչ մ'ալ շողգամ։

Այսպէս շատ մը տեղեկութիւններ ալ կան որք շահագրգիռ են նոյն իսկ մեծերու համար։

* * *

Բայց քանի որ այսքան գովեստով խօսեցանք, մի՛ կարծէք թէ այս գիրքը պակասութիւններ չունի. Առաջին պակասութիւնն այն է թէ թարգմանիչը շատ զօրաւոր չէ հայերէն լեզուի մէջ. Երբեմն այնպիսի պարբերութիւններ կան որք գիտական սխալներ պարունակելու չափ մութ եւ ճապաղ են. Օրինակներ հա՞րկ են։

2. Ինչո՞ւ համար երկրագործը կը մշակէ հողը։

— Անոր համար որ քիչ ծախքով շատ պտուղներ առնէ եւ հողին շատ վնաս չտայ։

Այս սահմանը քիչ գիտական է եւ շատ անտեսագիտական. Անգլիացի հեղինակէ մը կսպասուի, սակայն նախակրթարանի աշակերտք ինչ կը հասկնան, մանաւանդ վերջին մասէն՝ հողին շատ վնաս չտայ։

Վեցերորդ հարցման պատասխանն է՝ «Ամեն տունկ, հող եւ կենդանիք երկու գլխաւոր մասերէ կը բաղկանան, մէկը Գործարանաւոր մաս կըսուի, որ կրակին մէջ այրելով կը ցնդի եւ միւսը Անգործարանաւոր մաս որ կրակին մէջ չայրիր ու չը ցնդիր»։ Ամբողջ սխալ է եւ կամ սխալ թարգմանուած. Ածխածինը այրելով կը ցնդի, ուրեմն ըստ այս տեսութեան ածխածինը գործարանաւոր նիւթ է, քարիւղը, նաւթը նմանապէս. այս եղա՞ւ. 190րդ հարցման մէջ՝ այն ամեն տեսակ նիւթերը որք բոյսերու սնունդ կուտան աղ կըսուին. Եւ որովհետեւ ջուրն ալ բոյսերու սնունդ կուտայ, ուրեմն երբ անձրեւէ կրնանք ըսել թէ «աղ կը տեղայ»։

Գիտական բառերու մասին բաւական շփոթութիւն կը տիրէ. Հ. Մ. Քաջունեաց բառերուն դիմած է թարգմանիչը. այս շատ գովելի է, ինչու որ լաւագոյնը չկայ. բայց ինչո՞ւ կարաքսէ թթուուտ բառը՝ տեղը գործածելով [illegible] (գոնէ [illegible] գրեր). կըսէ թէ թթուուտը կը վարանայ միանալ թթուածնին հետ, բայց այդ անպատեհութիւն այնքան մեծ չէ մանաւանդ երբ երբ Հ. Մ. Քաջունի չէ միացած երեք հատոր տարրագիտութեան մէջ, պատճառ մը չկար 150 երես գրքոյկին մէջ շփոթելու։ Ուրիշ անգամ մը, երես 111, կըսուի թէ կրաքարը պէտք է հասկնալ չը մարած կիր. Բայց այն ատեն բնածխատ կրոյ կրաքար չէ, կաւիճը կրաքար չէ. Արդեօք թարգմանիչը չէ՞ սխալած չմարած կիր։

Երրորդ գլխաւորութիւն. շատ տեղ, կալօն, եւ այլ անգլիական չափեր գործածուած են. Թարգմանիչը առեալ վերածած է օխայի, բայց մղոններն կը բաւէին նախակրթարանի աշակերտաց մտքին մէջ մեծ շփոթութիւն առաջ բերելու։ Ստովորաբար անգլիերէնէ թարգմանուած գիտական գրեանց մէջ չափերու անպատեհութիւնը կայ որ մեծ դժուարութիւն կուտայ թարգմանութեանց։

Այս ամեն դիտողութիւններս չեն պակսեցներ գրքին ընդհանուր արժանիքը, միայն զայն կը կարօտցնեն զօրաւոր սրբագրութեան մը որով երկրորդ տպագրութիւն մը առաւել օգտակար կը հանդիսանայ։ Ց. Ե.

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԸ

Կիրակի օրը, առտուն կանուխ, բարեկամի մը հետ գացինք այցելել Համազգային Անկելանոցը որ սկսած է կառուցուիլ Պալըմրճը ագարակին ետեւը տարածուող բարձունքին վրայ։ Գթութեան այս եզական հաստատութիւնն, ուր ամենազգի անտէր ապիկար թշուառներ պիտի գտնեն կեանքի գերագոյն մխիթարանքն ու կեանքի դառնութիւններու ամոքումը, գերազանց շահեկանութիւն մը ունի Թուրքիոյ ամեն կարգի անհատներուն համար։ Այս շէնք փառաւոր յիշատակարաններէ մին պիտի ըլլայ մեր գթառատ ինքնակալին անհամեմատ մարդասիրութեանն ու հայրական հոգածութեանը։ Ուրախալի է տեսնել որ գթութեան այս պատսպարանին կառուցման համար ամեն կողմէ կը տեղան մեծագումար նպաստներ, հանգանակութիւններ եւ նուիրատուութիւններ, բան մը որ կ'ապացուցանէ թէ ո՛ր աստիճան լաւ ըմբռնուած է անոր նպատակին մեծութիւնն ու անոր գոյութենէն յառաջ գալիք անհամար բարիքները։

Հետեւապէս, այսպիսի հանրօգուտ շինուածքի մը մասին տրուած ամեն տեղեկութիւն մեծապէս շահագրգռելու է ամեն կարգի հասարակութիւններ որոց համար, պիտի տեսնուի թէ, Վեհ. Սուլթանն ի՛նչ հոգածու, ի՛նչ հայրագորով կարգադրութիւն բարեհաճած է տնօրինել սոյն Անկելանոցին մէջ։

Հասգիւղէն Պալըմրճը ագարակն երթալու համար պէտք է անցնիլ հրեայներու աչքդ առածին չափ տարածուող գերեզմանոցին մէջէն, հարթ հաւասար ճամբայ մը, փոշոտ, արեւին տակ մինչեւ իրիկուն այրող ուղի մը որուն ամայութիւնը, մանաւանդ այդ մեռելաբոյր վայրին մէջ, շատ տխրութիւն կուտայ ուղեւորին։ Բարեբախտաբար բարեկամս որուն կ'ընկերանայի, գրական զուարթ միտքով տոգորուած անձ մըն էր, որ ժամանակ չէր թողուր մեզ մտածումներով պաշարուելու եւ ընդարձակ ասպարէզ կուտար իր ամեն բանի վերահասու առատ հմտութեանը։

Քսան վայրկեան չափ քալեցինք լեռան այդ լերկ բարձունքին վրայէն՝ աչուրնիս միշտ հորիզոնին վրայ յառած՝ շէնքի մը հեռաւոր ուրուանկարները տեսնելու ըղձանքով։ Լեռնադաշտն յանկարծ ընդլայնուեցաւ մեր առջեւ, տեսարանը՝ մոգական գաւազանի մը հարուածով կարծես՝ մէկէն փոխուեցաւ, ակնահաճոյ եղաւ. ա՛լ լեռան յուսահատեցուցիչ միօրինակութիւնը չկայ. դիմացնիս կը պարզուին Շիշլիի ու Ֆերիքէօյի թխագոյն տուներն ու անոնցմէ վար Բերայի քարուկիր գեղեցիկ շէնքերն իրարու վրայ խռնուած հոծ եւ սեղմ. հեռապատկերն, առանց կէտի մը վրայ ընդհատուելու, երկարաձիգ շղթայի պէս կը շարունակուի. Բերայի բլուրին աւարտէն ետք՝ Պղայ բլուրն իր երեքը կը ցուցունէ, հորիզոնին վրայ լրացունելով մեր աջակողմի կիսաշրջանակն, որ կը յանգի Էյուպի գեղատեսիլ բարձրաւանդակին. քառորդ ժամ մը գոնէ՝ ակնարկդ յառած կը մնաս այդ չքեղ կիսաբոլորակին վրայ, մտաբերելով այն կենսալիր ոգեւորութիւնն որ հոն կը տիրէ եւ որմէ բոլորովին անմասն ես։ Այդ շրջանակին միւս մասը՝ բոլորովին հակապատկերն է առաջինոյն. ա՛լ բնութիւնը կը տիրէ հոն միահեծան, իր կանանչի հոծ առատութեամբը, լեռներու անխռով շարայարութեամբը, որ ալեծածան սառած ովկէանոսի մը զգայութիւնը կուտայ։ Վարը, լեռան մեծաքաց ճեղքուածքէն կ'երեւայ Բեաղհանէն, իր արծաթափայլ գետակովն ու հովանուտ ծառերովն եւ կը մեղմացունէ վերը տիրող բնութեան բիրտ միօրինակութիւնը։

Ըսել է որ եթէ ըլլար Հռոդոսի պղնձէ մարդարձանին հսկայապատկեր մեծութեամբը կառոյց մը, կրնայինք անոր մէկ ոտքը զետեղել Պալըմրճը Չիֆթլիկի բլուրին վրայ եւ միւսը դարձունել այն շրջագիծին վրայէն զոր նկարագրեցի։

Աւասիկ այդ կեդրոնին վրայ սկսած է կառուցուիլ Համազգային Անկելանոցը։

Լաւագոյն տեղ մը կարելի չէր ընտրել այսօրինակ հաստատութեան մը համար, ուր բնութեան ամեն առաւելութիւններ լիովին կարելի է վայելել. Շինութեան զբաղած ամբողջ գետնին տարածութիւնը առնուազն երեսուն հազար կանգուն է, իսկ մի միայն շէնքերուն բռնած տարածութիւնը տասնուերեք հազար կանգուն։

Յատակագծէն երեք շարքի բաժնուած է. Առաջին շարքին վրայ պիտի կառուցուին չորս նմանօրինակ շէնքեր երկու յարկով, առնուազն տասը մեթր բարձրութեամբ. երկրորդ շարքը պիտի ունենայ ճիշդ առաջինոյն չափ շէնք նոյն ձեւով ու դիրքով. իսկ երրորդ շարքին վրայ պիտի կառուցուին՝ մէկ ծայրը, այսինքն Հասգիւղի կողմի ծայրը մզկիթ մը, բաղնիք մը եւ հիւանդանոց մը, իսկ միւս ծայրը երկու եկեղեցի, մին հայոց եւ միւսը յունաց, եւ դարձեալ հիւանդանոց եւ բաղնիք մը, մէջտեղն ալ երկու արհեստանոցք։

Անկելանոցին գլխաւոր դուռը պիտի բացուի Բեհճաթանէի կողմէն, եւ դրան վրայ պիտի կառուցուի անկելանոցին վարչութեան յատուկ շէնքը։ Անկից դատ, առաջին երկու շարքերուն մէջտեղ երկու աւազաններ պիտի գտնուին։

Եւ այս ամեն անջատ շէնքերը պիտի ամփոփուին ահագին պատով մը, որ գրեթէ պիտի գրաւէ այդ բարձրաւանդակին ամբողջ տարածութիւնը։ Առաջին չորս շէնքերը պիտի յատկանան մահմետականներու, իսկ երկրորդ կարգին չորս շէնքերը գլխաւորաբար հայերուն, յոյներուն եւ մաս մըն ալ հրեայներու։

Անշուշտ պիտի կառուցուին երկրորդական յարակից շէնքեր ալ, օրինակի համար լուացատուն, պահականոց մը, երկրորդական պաշտօնեաներու յատուկ բնակարաններ, փուռ, մթերանոց եւն. Վերջապէս այսօրինակ հաստատութեան մը համար պէտք եղած ամեն ինչ սքանչելապէս նախատեսուած ու յարդարուած է։

Օրը կիրակի ըլլալուն, շինութիւնք գրեթէ դադրած էին. միայն թուրք եւ պարսիկ գործաւորներ կ'աշխատէին, քար կրելով, հող փորելով եւ աւազ ցանելով. գլխաւոր յոյն գործաւոր մը սիրայօժար առաջնորդեց մեզի շէնքերուն ամեն մասերը՝ կրցածին չափ տեղեկութիւն տալով անոնց ձեւին ու դիրքին վրայ։

Շինութիւնք տակաւին յոյժ նախնական վիճակի մէջ են. հիմերէն սկսեալ տակաւին հազիւ մէկ կանգուն վեր բարձրացած են. Առաջին շարքի չորս շէնքերը միւսներէն աւելի յառաջացած են եւ գետնայարկի երկաթեայ ցօղերը զետեղուած. Բոլորտիքի որմերը որք տեսակ մը սպիտակ քարով կը շինուին, կանոնական հաստութիւնն ունին. Միայն եկեղեցիներուն ու գործարանին հիմերը տակաւին չեն դրուած, որովհետեւ գետնին այն մասն ուր պիտի կառուցուին, անհարթ ըլլալով հողով ու քարով պիտի լեցուի եւ հաւասար ուղղութեան վերածուի. Մօտէն տեսնելու է, հասկնալու համար գործին ահագին դժուարութիւնը. Ձորակ մը ամբողջ պիտի լեցունեն հողով, եւ գետնին ուրիշ մասերը որք բարձր են, պիտի փորուին ու հարթուին։ Շինութեան համար պէտք եղած ահագին քանակութեամբ քարերը՝ տնօրինութեամբ Վասիլաքի ճարտարապետին, որուն յանձնուած է Վեհ. Սուլթանը այդ կարեւոր հաստատութեան կառուցումը, կը հանուին Արնաւուտ Քէօյի եւ Մաքրիքէօյի քարահանքերէն՝ յատկապէս գործաւորներ բանեցունելով։ Մաքրիքէօյէն կը բերուի սպիտակ կակուղ քար, Կրետէէն՝ կարծրաքար, Արնաւուտ Քէօյէն՝ որձաքար եւ Պանտրմայէն աղիւսաձեւ քառակուսի քար, եւ որմերու մէջ լեցնելու համար Հասգիւղի լեռներէն հանուած փխրուն քար. Ամբողջ աղիւսը կը հայթայթէն Բարգաձի աղիւսարանները. Անկից առաջ ծանուցուած էր թէ Իզմիրլի հարուստ մահմետական մը որ այժմ Պոլիս կը գտնուի, պիտի հայթայթէ շինութեան հարկ եղած քարը, բայց տակաւին Իզմիրի քար չէ գործածուած, մեզ առաջնորդող յոյն գործաւորին յայտարարութեան համեմատ։

Շէնքին մէջ կ'աշխատին չորս հարիւրի մօտ գործաւորք, որոց վրայ պէտք է աւելցունել քարահանքերուն մէջ բանող եւ փոխադրութիւններուն ծառայող երեք հարիւրի մօտ բանուորներն ալ, որք ընդհանրապէս թուրք, քիւրտ եւ յոյն են։ Պ. Վասիլաքի գրեթէ ամեն օր կուգայ կը հսկէ շինութեանց վրայ, անդուլ յառաջ տանելու համար զանոնք, ըստ որում, Վեհ. Սուլթանի հրամանին համեմատ, գոնէ երկու տարուան մէջ աւարտելու է պատսպարանը, ժամ առաջ իր մէջ ընդունելու համար անպատսպար միացող խղճալիներ։ Բայց աչք մը պտտցնելով այդ լայնածաւալ հսկայ շէնքին վրայ, հաւատալու չի գար որ կրնայ այդչափ ժամանակի մէջ աւարտիլ։

Վերջապէս, մէկ ժամէ աւելի պտըտելէ ետք շինութեան այս եւ այլ կողմերը, գացինք հանգչիլ փոքր խարխուլ շէնքի մը առջեւ հովանուոյն տակ, ուր անուշ զով հով մը կը փչէր։ Այդ շէնքը խանութ մըն էր ուր թաթաւլացի յոյն մը նպարավաճառութիւն կ'ընէր՝ բանուորներուն համար. ուշագրաւ դէմք մը ունէր այդ մարդը, որ տխուր էր եւ ամեն մէկ շարժումին մէջ դառնութեան արտայայտութիւն մը կար. խահուէ ուզեցինք՝ չունէր, տեղը շաքար բերաւ զոր չը կերանք։ Թաթաւլացիի յատկանշանական խմորն ունէր այդ նպարավաճառը, իր ծռած փէսով, արհամարհոտ կեցուածքով ու խօսուածքով. մարդը կը գանգատէր բանուորներուն ժուժկալութեանն ու չափազանց սակաւապետութեանը վրայ. ամենէն շատ բաստեղ կը ծախէ եղեր, զոր գործաւորք ջուրի մէջ հալեցնելով՝ հացը մէջը կը թաթխեն ու կուտեն եղեր։ Եւ մենք տեսանք այդ անմահական կերակուրը որ կը տաքնար արեւին մէջ ու [illegible] երանգներ կը ստանար կարծես։

Ժամ մը հանգստանալէ եւ կուշտուկուռ վայելելէ ետք այդ չնաշխարհիկ տեսարանը, որոշեցինք ճամբայ ելնել՝ շէնքին շրջապատը դառնալով։

Եւ պահ մը, երբ ալ մեր աչքէն կը կորսուէին Համազգային Անկելանոցին վերջին պատերն եւ սքանչելի շրջապատկերին ալ դիւթութիւնը, անդիմադրելի ըղձանք մը ունեցայ վիճակակից ըլլալու այն հէք արարածներուն որք այդ օդաւէտ, հանգստաւէտ ու առողջարար բարձրաւանդակին վրայ պիտի բնակէին օրերով տարիներով։

ԵՐՈՒԱՆԴ

ՅՈՒՇՔ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Կան մարդիկ որք ընկերութեանց մէջ կը նեղանան, որովհետեւ աշխարհիս կազմակերպութեան մէջ դեր չունին։

— Ազնիւ սիրտերը՝ հպարտ վշտեր եւ խոնարհ ուրախութիւններ կունենան։

— Չը գիտեմ թէ՝ աւելի քա՞ղցր է սիրուիլը քան թէ սիրելը. ամեն պարագայի մէջ, այն ատեն միայն քաղցր է սիրուիլը, երբ մարդ ինքն ալ կը սիրէ։

— Խորհուրդ հարցնելը հաւանութիւն փնտռելու կերպ մ'է։

— Կանայք իրենց ճարպիկութիւնը կը գործածեն՝ քու աչքիդ կապ մը կապելու համար. եւ վերջը գանգատելու համար կը ծաղրեն զքեզ։

— Սիրտն ալ իր հպարտութիւնը ունի, այն է սիրելէ աւելի սիրուիլ։

— Զգացման խնդրոյ մէջ՝ ազնուութիւնը զօրութիւն է։

— Մարդու մը ամենակարեւոր մասը ո՛չ իր ունեցածն է, ո՛չ իր գիտցածը, ո՛չ հանճարը, այլ իր բնաւորութիւնը։

— Խոհական ըլլալու համար շատ բան տալու ենք, այսինքն մեր երիտասարդութիւնը։

— Վեհանձն մարդը ծախք ընելէ կը վախնայ եւ տուրք տալը կը սիրէ։

— Դառնութեամբ իրաւունք ունենալը կէս մը անիրաւ ըլլալ է։

Տ. Զ.

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏՆԵՐ

ՎԻՇՆԱՅԻ ՁԻՎԻՐՄԻՆ, ԱՆՈՒՇԸ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿԸ

ՁԻՎԻՐՄԻՆ.— Մէկ օխա շաքարը լաւ մը կը ծեծէք ու սանին մէջ կը դնէք. անոր վրայ կ'աւելցնէք կէս օխա մաքրուած՝ վիշնային զատուած ջուրը, ու յետոյ մեղմ կրակին վրայ կը դնէք զայն։ Քառորդ մը եռալէն վերջը, գաւաթ մը պաղ ջուր կ'առնէք ձեռքերնիդ, որուն մէջ մէկ արծաթ դգալ այդ եռացած շաքարէն կը լեցնէք. երբ շաքարը ջրին մէջ քարանալ կ'սկսի, ըսել է ժամանակը եկած է սանը վար առնելու եւ քարին վրայ դնելու է։ Քսան վայրկեան վերջը շաքարը փայտով դարձնելու է։

ՎԻՇՆԱՅԻՆ ԱՆՈՒՇԸ.— Մէկ օխա շաքար կ'առնէք, սանին մէջ կը դնէք. շաքարին երեսը ծածկելու չափ ալ ջուր կը լեցնէք վրան ու կրակին վրայ կը դնէք. երբ աղէկ մը եռայ շաքարը, պէտք է շաքարին վրայ գոյացած աղտոտ փրփուրները երեսէն ժողվել ու կէս լիմոն քամել։ Յետոյ շաքարը մաքուր բարակ լաթէ մը կ'անցնէք ու երկրորդ անգամ մ'ալ կրակին վրայ կը դնէք. քիչ մ'ալ եռալէն վերջը՝ վար կ'առնէք սանը ու մէջը 90 դրամ մաքրուած ու խոշոր վիշնայ կը նետէք։

Ուրիշ սանի մը մէջ 1 օխա շաքար կը լեցնէք, ճիշդ բացատրուած ձեւով կը կտրէք զայն։

Երբ շաքարին վրայ պղպջակներ գոյանան՝ վար կ'առնէք սանը, առջի սանին մէջ դրած վիշնաներդ պարզուած մ'անցնելով այս շաքարին մէջ կը նետէք ու կրկին անգամ կրակին վրայ կը դնէք։ Անուշին եփուած ըլլալը ճանչնալու համար տաք շաքարէն դգալ մը կ'առնէք ու կաթիլ կաթիլ մաքուր պնակի մը մէջ կը լեցնէք. երբ կաթիլները չեն սահիր ու երբ դգալին պնակնուղ կը կպչի, ըսել է եղած է, պէտք է վար առնել եւ գաւաթներու մէջ լեցնել։

ՕՇԱՐԱԿԸ.— Քիչ մ'առաջ մէկ կողմ դրած շաքարնիդ կ'առնէք ու կրկին եռացնելէ վերջ, կէս օխա մաքրուած վիշնայ կը նետէք մէջը. (Ուշադրութիւն ընելու է որ օշարակին վիշնաները կարմիր ըլլան). քառորդ մը չափ եփելէն վերջը, շաքարը մաքուր լաթէ մը կ'անցնէք ու լաւ մը կը սեղմէք, որպէսզի վիշնան իր համն ու հոտը շաքարին տայ։ Զտած շաքարնիդ նորէն կրակին վրայ կը դնէք ու անգամ մ'ալ եռացնելէ վերջ երբ կը տեսնէք թէ բաւական թանձրացած է, այն ատեն վար կ'առնէք ու շիշերու մէջ կը լեցնէք զայն։

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՒ ԳԱՏԸՔԻՒՂԻ

Ջուրերը բերելու ու բաշխելու համար կատարուած շինութիւնք՝ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին՝ աւարտած են։ Պաշտօնական ինչ ինչ գործողութեանց աւարտումէն յետոյ պիտի սկսուի ջուր բաշխուիլ հասարակութեան։ Ամեն անոնք որք կը փափագին օգտուիլ այն առաւելութիւններէն, զորս կ'ընծայէ ճնշման դրութեամբ ջրոյ բաշխումն, այսինքն խողովակներ հաստատուած տեղերու ինչպէս են Գուզկունճուքի, Սկիւտարի, Հայտար Փաշայի, Գատըքէօյի, Դըզըլ Թօփրաքի, Էրէնքէօյի, Գանտիլլիի, Էսկի Վանիքէօյի, Վանիքէօյի, Գուլէլիի, Չէնկէլքէօյի եւ Պէյլէրպէյի ժողովուրդն՝ կրնան դիմել ընկերութեան գրասենեակն ի Գատըքէօյ եւ կամ ընկերութեան պաշտօնէից միջոցաւ ընկերութեան դրկել՝ ջուր խնդրելու վերաբերեալ աղերսագրերը։ Հասարակութիւնք՝ տուները, վաճառատուները, պարտէզները եւ այլ հաստատութեանց մէջ առնուելիք ջուրերուն համար պարտի առանց յապաղման կատարել արտաքին ու ներքին խողովակներու զետեղումն եւ այլն։ Ամեն տեսակ բաժանորդագրութեանց ու արտաքին փոքր խողովակներու զետեղման գինն ու պայմանները ցոյց պիտի տրուին մասնաւոր սակացոյցերով։ Ընկերութեան կանոնագրութեանց համաձայն, ամեն անոնք որք բաժանորդագրութիւն խնդրելու յատուկ իրենց խնդրագրերը ստորագրեն մինչեւ յուլիս 15 (Ն. Տ.) եւ վերջնական կերպիւ յանձնառուեն փոքր խողովակները, ընկերութեան կողմէ ջուր ''ձրիաբար,, պիտի ստանան՝ շահագործման վարչութեան սկսած թուականէն։ Ձրիաբար տրուելիք ջուրին պայմանաժամը պիտի որոշուի ընկերութեան վարչութեան կողմէ։

* * *

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՒ ԳԱՏԸՔԷՕՅԻ

Կը ծանուցուի՝ Վոսփորի ասիական եզերաց վրայ՝ Գանտիլլիէն մինչեւ Էրէնքէօյ եւ այս երկու գիւղերը մէջն ըլլալով՝ բոլոր գիւղերու բնակչաց թէ ''Սկիւտար եւ Գատըքէօյի Ջրի Ընկերութիւնը,, Պ. Մաղնօսի եւ ընկերութեան յանձնած է ''Ջրի բաշխման,, վերաբերեալ բոլոր շինութիւնները։ Պ. Մաղնօսի եւ ընկերք հետեւեալ անուամբ ընկերութիւն մը կազմած են.

Մաղնօս եւ ընկերութիւն
Ընդհանուր յանձնառու
Սկիւտարի եւ Գատըքէօյի ջրի ընկերութեան
ՋՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ

Վերոյիշեալ Մաղնօս եւ ընկերութիւնն միայն արտօնեալ է մայր խողովակներէ ու փոքր խողովակներէ ջուր առնլու եւ ջուրի ժամացոյցներ զետեղելու։ Ասոնք ապահովութիւն տուած են իրենց վարչութեան եւ կամ փոխանորդներուն կողմէ կատարուելիք բոլոր շինութեանց համար։

Վերոյիշեալ ընկերութիւնը՝ ''Հասարակութեան շահերը պաշտպանելու նպատակաւ,, պիտի քննէ ''ջուրի ուրիշ հաստատութեանց յանձնառուներուն կողմէ շինուելիք,, ներքին շինութիւնները։ Նախապէս ճնշման փորձին պիտի ենթարկէ զայն եւ այս փորձին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ շինուածներուն տեսակը ինչպէս նաեւ խողովակներու, ծորակներու եւ այլոց տեղաւորութիւնը։ ''Քննութեան ծախքերը բաժանորդներուն պիտի պատկանին։ Ընկերութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ ջուր տալու մասին դժկամակիլ, եթէ ընկերութեան կողմէ որոշեալ ճնշման պայմաններուն չհամապատասխանեն։

Մաղնօս եւ ընկերութիւնը պիտի ծանուցանէ հասարակութեան այն միջոցներն, զորս ձեռք պիտի առնու իրեն յանձնուած շինութիւնները կատարելու համար։ 5—20

Գատըքէօյ, մայիս 1893

ԳԱՄԷԼԻԱ

194—ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—194

Սոյն վաճառատան ապրանքները մեծ զեղչով մը պիտի վաճառուին մայիս 17ի երկուշաբթի օրէն մինչեւ յունիս 17։

Վաճառելի ապրանքներն են, վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող մետաքսեղէն ու բրդեղէն կերպասներ, տպածոյ, ամառուան եղանակին համար կանանց յատուկ շրջազգեստի կերպասներ, առանց վերաբերեալ զարդարանաց նիւթեր, կերպասի կտորներ, նշանաւոր (Բ. Տ.) մարքայով սեղմիրաններ (քօռսէ) եւ Բէյնիքէ գործարանին ձեռնոցներ։

599 9—12

Ընդդէմ դժուարահալութեան.— Շասէգինի։

ՓՈՐԹԼԱՆՏ ՉԻՄԵՆԹՕ

Կը խնդրուի ճարտարապետներէն եւ շինութեանց ձեռնարկուներէն որ զգոյշ գտնուին Հօլլիք եւ ընկ. մարքային բազմաթիւ խաբէական նմանութիւններուն դէմ եւ ճիշդ ստուգել թէ տակառներն ուսկից եկած են։ Ստորին տեսակ կրագլուխներ (չիմենթօ) կը բերեն, վրան Հօլլիք պիտակ մը կը փակցունեն եւ իբր ճշմարիտ՝ կը վաճառեն զայն։

Ներկայացուցիչ
Կալաթա Ժ. Ֆ. ՄԱՔՆԱՄԱՐԱ
625 3—15

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

Կեանքի երիտասարդացում եւ երկարացում Կօխինօ Էլիքսիրով, միակ անվտանգ դարման ընդդէմ «Անկարողութեան»։ Ուղղեցէք Էլիքսիր Կօխինօյի վարչութենէն, Փարիզ, Ս. Լազար փողոց, թիւ 7, բացատրիչ տետրն, որ պիտի զրկուի ձրիաբար։

Սրուակը՝ 20 ֆր. 3 սրուակը 50 ֆր.

Ի Պոլիս կը վաճառուի «Բանդիեր» բրիտանական դեղարանը եւ ի Տրապիզոն, յանձնակատար Պ. Պ. Քուսի եղբարք։

ԿԱՐԱՍԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ որոշուած ըլլալով դադրեցնել մեր գործառնութիւնները, մեր վաճառատան մէջ՝ ի Պոլիս Ֆինճանճըլար Եօգուշու Շարգ խան՝ գտնուած ապրանքները յառաջիկայ յունիս 3էն սկսեալ ամեն օր աճուրդով պիտի վաճառուին Պէտէսթէնի մունետիկներու պետին միջոցաւ։ Այդ ապրանքներ են Փարիզեան հայլիներ, [illegible], [illegible], [illegible], սատափէ խիստ զարդարուն կարասներ, տեղական կերպասէ կահաւորեալ նստարաններ ու քանաբէներ, սատափով զարդարուն գեղարուեստ հայելիներ, տան վերաբերեալ զարդարանաց յատուկ կարասիներ, փայտէ ու թափծու երկաթէ զարդարուն մահճակալներ եւ այլն։ Մեր վաճառատունը դիմողները մեծապէս գոհ պիտի մնան գներու չափաւորութենէն։

5—8

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէտէ ալընաճագ ինկիլիզ բիլինճիին հազիրանը րումինին 9ընճը չարշամպա կիւնի զաւալը զամիթի վիլիւէճէկինտէն թալիփ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի ճէլիլէյի մէզքիւրէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 հազիրան 309 1—3

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Տաիրէի ալիյէտէ տէքունինտէքի բուլճը տիւքքեանը իճարէ վիրիլէճէկինտէն՝ թալիպլէրինին թարիխը իլանտան իթիպարէն նիհայէթ 5 կիւնէ գատար մագամը Սէրասքէրի մուհասէպէ տաիրէսի չիւպէի մախսուսունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 36 1—3

Սէլանիք ֆիրգասընա մէրպութ Քէօփրիւլիւ ալայինին պուլունտուրուլաճագ օլան սաաքիրի չաշանէնին վէ հայվանաթըն 309 սէնէսի հազիրանը ղաէյէսինէ գատար ալըր սէնէլիք մահալլինտէ միւնագասաեա վազ օլունան լրզաք վէ մահրուգաթըն իհթասընա Տէրսաատէթտէ թալիփ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը [illegible] տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 37 1—3

Եանեայ ճէհէթինտէ պուլունան ալայ վէ թապուրլարը իլէ գալէ վէ թօփճու սէքէր պիւլիւքլէրինին 309 սէնէսի իւլունտաքի [illegible] 310 սէնէսի ղաէյէսինէ գատար տէքին պիր սէնէլիք մահալլինտէ [illegible] լըզաք վէ մահրուգաթըն իհթասընա Տէրսաատէթտէ թալիփ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 38 1—3

ՊՐԱՎԷԼԻ ՔԻՆԻ

Կազդուրիչ, Սննդարար եւ Զօրացուցիչ
Գօլա, Գօգա, Կուարանա եւ Գաքաօէ բաղադրեալ.
Ջղային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան
Ֆիզիքական եւ Մտաւորական յոգնութեան նաեւ մանաւանդ Ապաքինութեան ժամանակ՝ խիստ օգտակար է։
Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժիշկին դիմեցէք։
Կեդրոնատեղին է ի վաճառատան Վ. Գասապեան
Կոստանդնուպոլիս. Բաղչէ Գափուսի Թիւ 13.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,960
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադրելի ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնէն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիճակ ներկայանել. նաև իրր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ վճարած գումարն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՄԱՐԻԹԱՅՄ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրամաթղթերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ¹ սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

322

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մէրքէզը սալթանաթը սէնիյէտէ պուլունան ձինուսը ճէնգիը միւլքիեանէ խարիճի իչուն միւպաեա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան մալըմը էլ մըգտար մանդալ քեօմիւրիւնիւն պէհէր 100 գըէի ճէտիւի 31 ½ ղրշ.ուա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հադիրանը բուլմինին 7րինճի բազար իրթէսի կիւնինէ գատար պիլ միւնագասա էէվմը միզքիւրտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի թէգարրիւր խաէճէք Փիեաթ րնտան 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթիլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 34 2—3

Թարապլուսը Ղարպ Փըրգասընա կէօնտէրիլմէք իւզրէ միւպաեա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան 9000 քիլէ պուղտաէրըն պէհէր քիլէսի ճէտիւի 60 ղրշ.ուա վէ 240,000 գըէէ տօքիլքին պէհէր գըէէսի 46 փարա վէ 236,000 գըէէ մըսըր բիլլինճինին պէհէր գըէէսի 68 փարա վէ 55,500 գըէէ նօհուտուն պէհէր գըէէսի 46 փարա վէ ինէ օլ միգտար Փասուլեանըն պէհէր գըէէսի 36 փարա վէ 43,500 գըէէ չէքէրին պէհէր գըէէսի 106 փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հագիրանը բուլմինին 7րինճի բազար իրթէսի կիւնի պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի սալը կիւնի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթիլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 35 2—3

Զաթալճասա պուլունան ասաքիրի շահանէնին 309 սէնէսի խարիճի իչուն մահալլինճէ մըվզըի միւնագասասըա վաղ օլունան հաթապըն պէհէր գըէէի սթիքի 4 ½ փարատա վէ քէօմիւրիւն 100 գըէէի սթիքի 36 ղրշ.ուա թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլմասը իլէ վէ հագիրանը բուլմինին 8րինճի սալը կիւնի գարարը գաթիյինին իթասը մուգարրէր պուլունմասը իլէ մէզքիւր Փիեաթլարտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ գիքը օլունան հաթապ վէ քէօմիւրիւն իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 32 3—3

Տէրսաանէյի ամիրէ իչուն սէնէլիք լիւզումու օլան մաքինէ եաղը պիւլիւնէ ճէպէլի վէ թահլիյէ հէրճ աճէր...

Տէրսաանէթ վէ պիլաա սէլէսէտէ վագը ճմաքին ասաքէրիեէ ինչաաթ վէ թամիրաթընա մուգթագի տօպիօ վէ ատի ճամլար իլէ մէվճուտ ճամլարըն վագիեէ ուճուրաթըընըն պիր սէնէլիկի միւնագասասըա գօնուլարագ հագիրանըն 6րինճի բազար կիւնի գարարը գաթիսի Փէրտասը 100տէ 5 թէնզիլաթընըն գապուլը մուգարրէր օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն ինչաաթը ասաքէրիեէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 33 3—3

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրբուլ և Մէտիթէրանէի գիծի շոգենաւք

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Փանօբէօ	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօ	4000	Օռոնթէս	3000
Օսմանլի	4000	Նէլսօն?	3000
Մէսօփօթամիա	3250	Բէրա	3000
Թիգրիս	3250	Լօգիւս	800
Մագտալա	3250	Օլիմփօս	800
Մարաթոն	3250	Սէթի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ. Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31. Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՓԱՆԱՔԻ Կ. ՐԵՋՄԱՁՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մուրէ խան, Վայվոտա փողոց Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առևտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք և օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով. բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու և պանքտոմներու, ի հրաման տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Յունաստանի, Իտալիոյ և Թուրքիոյ վրայ. Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով և ամեն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց և շահերու գանձման քննութեան. Ի սատրեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման. Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ. Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի. Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն շինել առանց զոհողութեան. Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆրփ դրամագլխոյ մը։

ՓԱՐՏԱԹՈՒՂԹՔ	Տարեկան վիճակահանութեանց թիւը	Մեծ թիւերուն գումարը	Քուբոնին տարեկան վճարումը	
Յունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	Թիւ 27, Ֆր. 300,000	Ֆր. 16	ղրշ. 100
Քրէտիթ Իմմօպիլիէ տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591, ,, 1,060,000	,, 15	,, 100
Անվերս քօմիւնալ Փարիզի 3 %	4	,, 352, ,, 1,500,000	,, 12	,, 100
Քաէտի Յօն. ի՛ Եգիպտական 3 %	12	,, 312, ,, 1,500,000	,, 7.50	,, 50
Քրէտիթ Իմմօպիլիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444, ,, 314,000	,, 7. 5	,, 20
Անվերս Քօմիւնալ Պրուսէլ քաղաքին	6	,, 141, ,, 295,000	,, 2.50	,, 20
Սոմ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300, ,, 3,600,000	,, ...	,, 20

387

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. Նմէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօօյէլ Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան առենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'առնէ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին առյն. Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է. Անդուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է. Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի. Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւոր վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վիլժէնի վարդի ալեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ. Այս եւս կը ծախուի Ռօօյէլ Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՔ

Տօքթօր Ալէրի ջերմային հիւանդութեան, այսպէս՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսականնոյ, է գաղանհամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայիւն ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արգասեաց առոյգ գիտութեամբն. Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անուն. [illegible] նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն յարգն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և այն դեր, և արեան թունաւորումն. որոց առանուանն, նորոգած է ջերմն և տարտա, թագաւն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մագձայինենց և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառնաբուսեալ վայրերէ մահաբեր նիւթերով, կամ բաց տղմուտներէ և ականներու ծակտիքներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարգիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Ալերի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ ամենաւոր նիւթոց կամ [illegible] ազդեցութիւնները դուրս կը դնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ապահովապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտակար առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Միհասեան և [illegible] Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

614

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ
Ուր միայն երկու անգամ կը բանի Լիվըրբուլ և Ամերիկայի գիծ

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Ումպրիա	7718	Գաթալօնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բաւոնիա	5587	Աթլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարտինիա?	2166
Գալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան Թիւ 401
17 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՔԻՐԽՆԸՐ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ

Ի ԼԱՅՓՑԻԿ—ՍԵԼԼԸՐ ՀԱՈՒԶԷՆ

Կը շինէ Յատուկ Մասնագիտութեամբ

ՍՂՈՑ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓԱՅՏ ՏԱՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՈՒՂՂԱՁԻԳ ՍՂՈՑ

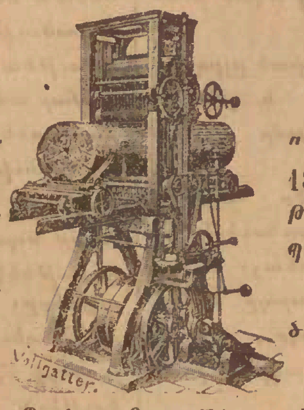

ՇՐՋԱՆԱՁԵՒ ՍՂՈՑ

Մեքենայք՝ աստաղձարանաց համար, կաշկարասիի գործարանք, դրամարկղի գործարանք, սղոց մեքենայք, երկաթուղեաց մեքենայք, եւն. եւն.

Գործարանը 22,000 է աւելի մեքենայ մատակարարած է։

ՓԱՅՏ ՑՆԿԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

Ամենաբարձր աստիճաններ և ոսկիէ չքադրամներ, Անվէրս 1885, Բօրթօ Ալեկրօ 1881, Թիֆլիս 1891, Միւնիխ 1888, Պերլին 1889.

Աշխարհի ամենէն մեծ գործարանը։

Է. Նէյթ Քիրխնըր և ընկ. կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սելանիկ խան Թիւ 13 ընդ տընօրէնութեամբ ճարտարապետ Պ. Սըրբինկօզլայի

101

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Տկարը, կանայք, տկարակազմ Տղաքներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Միսանանց և Ջրային ու Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

TRIPLEX IN UNUM: SANITAS
VIANDE
QUINA
PHOSPHATES
VIAL

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, թուլութեան, վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ. Վիքթօր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԳԻՒՍԹ ԲԱՍԼԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Բարաքէօյի հրապարակը, Թիւ 20, մեծ վաճառատուն Պորսայի և Եէնի Ճամի փողոց, Թիւ 8, Թիւնէլին մօտ։ Աչնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուէն ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մեկ ընտրութեամբ որ ապշեցուցած պիտի ամեն որեւէ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նոյնպէս ալ հանդերձներու գնոց փերագոյն աժանութեանն կուգէ.

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՆՆՈՒՄ ՃԻՒՂԸՐ որք կը պարունակեն մեծաքանակ մանթօներ, քաճկյաններ, քէլլաններ (ժաքօնէզ) մետաքսեայ ատտաուս և առանց ատտաուսի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթօններ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վերարկուներ, թաւշապատ և մեռշտակաւոր ժաքէթներ, մուշտակաւոր ռաթօնոներ, ինչպէս նաեւ մեծ ամեն տեսակ օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենաընտիր ճաշակով և վայելչութեամբ։

Գիները չափազանց ներգովի հաճոյ են 354

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յեւրոպա.—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջ։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է.—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի երր զգեւչական զարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ երր ախորժաբեր. Ջուրէն յետոյ, ազդու մարսողական է. կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելձի ջրոյ և խաչուէի հետ։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՂՈՄԻ և ՐԷՔՔԻՍ 2218

COMP [ship] RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 3 12 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 9ին յետ միջօրէի.
Գշ. 1/13 Ալէքսանդրիոյ ազգակի սուրհանդակ. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի համբով,
Եշ. 2 14 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 2/14 Սուրհանդակ գէպի Սեւ Ծովու Անատոլուի նաւահանգիստները մինչեւ Բաթում. առաւօտեան ժամ 11ին։
Հ. 3/15 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 9ին յետ միջօրէի.

Ազդ.—Յունիս 1, 13. Երկուշաբթի օրէ կ'սկսեալ դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Ջաֆայի մէջ պիտի հանգչին Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւքն

605

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Հիւլ-Լօնտոն, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի գիծ
ԹՈՄ. ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ Ը.

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանամէր	1700
Ապօլլօ	1500	Հիտալկօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1500	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրօտօ	2200	Քուիկօ	2800
Գասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գօլօրատօ	2200	Հիտալկօ	5500	Րինալտօ	3200
Գրասփօ	3000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Գէֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Եալկօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դալիանօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Դանթէ	2100	Քէլլօ	2000	Սանտիակօ	5200
Դագօ	2000	Քօլպինս	4200	Սաֆօ	2000
Դօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ձէքալօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Դիդօ	3500	Լէանտրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրէսօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասօ	1200
Տէգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մար Նկօ	4300	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարչէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էգմոնտ	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէլօ	3600
Էլտորատօ	3000	Նիլօ	2000	Զէնօ	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլիս	200
Էրոթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Լեմնօ	200
Ֆալկօն	800	Օփորթօ	4500	Զէբռա	140
Ֆէրօ	700	Օթօ	2000	Մօնտէսօ	120
Էմիրէյ Մօնարք					8000
Քիմրըն Մօնարք					8000
Լէտիէն Մօնարք					9100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՇԻԼԶ ԵՒ ՈՒԻՑՍ Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմհ խան, Ղալաթիա.

604

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Պոլսոյ գիծի կանոնաւորական.

«Սիրքասիա» շոգենաւը, յունիս 8/20ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւէի և ապրանքներու համար

Նաւուղէջի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատոր ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

ԼՈՒՆԻՈՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

607

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բուժ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, Ֆրանսական Պանքայի երեսփոխան, նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Փառնսայի Հարաւային Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԻՆՕ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյյ Մօնթանեէի և Կըրնայի ածխահանաց ընկերութեան։
ՀԻՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի՝ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։

Պ. Պ.
Ա. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատարց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց։
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւբարի և Ընկ. դրամատարց տունէն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատարց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։

ԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՐԼԸ ՌՕՊԷՐ. նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պարոն Ժ. ՍԸՌԻԶ, նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՌ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, **ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ**, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2